

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Ekonomický růst české ekonomiky v období
1996 - 2008**

Marie Pačesová

© 2009 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání bakalářské práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ekonomický růst české ekonomiky v období 1996 - 2008" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. dubna 2009

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Jaroslavě Burianové za odborné připomínky, které mi poskytla při psaní bakalářské práce.

Ekonomický růst české ekonomiky v období 1996 - 2008

Development of Czech Economy in 1996 – 2008

Souhrn

Bakalářská práce slouží k získání přehledu o makroekonomických ukazatelích, růstu české ekonomiky v letech 1996 – 2008, predikci vývoje ekonomiky do roku 2009 a mezinárodním srovnání v rámci Evropské unie.

Pro ekonomické porovnávání vývoje byly použity tyto makroekonomické ukazatele: hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a obchodní bilance. V první části bakalářské práce byly tyto pojmy vysvětleny. Druhá část je věnována podrobnému sledování vývoje jednotlivých ukazatelů v České republice v průběhu daného období. Tato část je stěžejní pro celou bakalářskou práci, proto je jí věnováno hodně pozornosti. V třetí části byla provedena predikce vývoje jednotlivých makroekonomických ukazatelů pomocí trendových grafů v porovnání kvalifikovaných odhadů ekonomických institutů. V poslední části byla česká ekonomika zobrazena v mezinárodním srovnání, které se uskutečňuje v rámci států Evropské unie.

K přehlednému porovnání bylo využito grafického zobrazení, kde zdrojovými daty byly tabulky z Českého statistického úřadu a Eurostatu.

Summary

The aim of this bachelor work is obtain a review of macroeconomics indicators, development of the Czech economy in 1997 – 2005, prediction for year 2009 and comparison of macroeconomic indicators of the Czech Republic and EU.

These macroeconomics indicators: gross domestic product, inflation, unemployment and balance of commerce were used for comparing of economic development. These indicators were explained in the first part of this work. The development of these indicators was monitoring separately in these years in the second part. This part is the major in this work and for this reason the attention was concentrated in this point. Prediction of individual indicators was done in the third part, when was used the trend charts with comparison of qualified estimation. The comparison of Czech economy was done in the last part, what was concentrated on the European Union.

As a source of the information about the development were used charts of Czech statistics office and Eurostat.

Klíčová slova: HDP, inflace, nezaměstnanost, obchodní bilance, vývoj, makroekonomie, Evropská unie.

Keywords: gross domestic product, inflation, unemployment, balance of commerce, development, macroeconomics, the European Union.

Ekonomický růst české ekonomiky v období 1996 – 2008

1	Úvod.....	4
2	Cíl práce a metodika.....	5
3	Literární rešerše.....	6
3.1	Ekonomické ukazatele.....	6
3.1.1	Hrubý domácí produkt.....	6
3.1.2	Míra inflace.....	9
3.1.3	Míra nezaměstnanosti.....	10
3.1.4	Obchodní bilance.....	12
3.1.5	Hospodářský cyklus.....	12
4	Ekonomický vývoj v období 1996 – 2008.....	14
4.1	Situace v Československu před rokem 1989.....	14
4.2	Transformace ekonomiky po roce 1989 - 1996.....	15
4.3	Vývoj hrubého domácího produktu.....	15
4.3.1	Obnova a růst (1996).....	16
4.3.2	Recese (1997 – 1999).....	16
4.3.3	Obnova a růst (1999 – 2008).....	17
4.4	Vývoj inflace.....	19
4.5	Vývoj nezaměstnanosti.....	22
4.6	Vývoj obchodní bilance.....	24
5	Vize rozvoje.....	28
5.1	Predikce vývoje HDP pro rok 2009.....	28
5.2	Predikce vývoje inflace pro rok 2009.....	29
5.3	Predikce vývoje nezaměstnanosti v roce 2009.....	30
5.4	Predikce vývoje obchodní bilance v roce 2009.....	31
6	Mezinárodní srovnání.....	32
6.1	Ekonomický vývoj.....	33
6.2	Cenový vývoj.....	35
6.3	Trh práce.....	38
6.4	Mezinárodní trh.....	41
7	Závěr.....	43
8	Seznam odborné literatury.....	44
9	Přílohy.....	46

1 Úvod

Ekonomie je samostatná věda, která zkoumá alokaci vzácných zdrojů mezi alternativní využití. Rozdělujeme ji na mikroekonomii a makroekonomii. Mikroekonomie zkoumá individuální subjekty v ekonomice (spotřebitele nebo firmu) za různých okolností na trhu. Sleduje dílčí trhy s přihlédnutím ke konkurenčnímu prostředí. Makroekonomie se zabývá zkoumáním ekonomiky jako celku. Studuje vývoj makroekonomických ukazatelů (hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a obchodní bilance) a dává možnost předpovídat možné dopady jejího vývoje.

Do ekonomie zasahuje stát pomocí regulačních opatření. Názory na tyto zásahy se různí. Jako příklad lze uvést neviditelnou ruku trhu Adama Smitha „*cenové signály a odpovědi trhu jsou schopny udělat lépe práci alokace zdrojů, než by mohla vláda*“¹. Naproti tomu Karl Marx zastával názor, že: „*vláda má nejen zasahovat, ale mít i své vlastní výrobní kapacity – továrny, stroje, půdu – aby tím zabránila hrubým nerovnostem*“². Umírněnějším zastáncem zásahů státu do politiky byl John Maynard Keynes se svým tvrzením, že: „*Pokud vláda udržuje celkovou rovnováhu ekonomiky, trh může pracovat podle svých výkonnostních předpokladů. Vláda má hrát při řízení hospodářství roli aktivní, ne ale všezahrnující*“³.

Ekonomický vývoj je nutné posuzovat pomocí makroekonomických ukazatelů v mezinárodním porovnání. Vývoj ekonomiky sleduje celý národ, protože ovlivňuje životní úroveň nás všech.

^{1,2,3} SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004, s.20.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je popsat vývoj ekonomické situace v České republice v letech 1996 – 2008 a zaměřit se na charakteristiku jednotlivých ekonomických ukazatelů. Teoretická část se zaměřuje na popis ekonomických ukazatelů, metody výpočtů a měření vývoje. Interpretace se provádí na těchto ekonomických veličinách – hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a obchodní bilance. Velká pozornost se věnuje ekonomickému vývoji v České republice v letech 1996 – 2008, kde každý z ukazatelů se sleduje samostatně v průběhu těchto let. Praktická část je zaměřena na predikci vývoje jednotlivých veličin a porovnání ekonomického vývoje v rámci zemí Evropské unie.

Charakteristika ekonomických ukazatelů je čerpána z odborné literatury, která je vždy označena citací v textu. Analýza vývoje je provedena pomocí grafů a tabulek, jejichž zdrojem jsou specializované úřady pro sběr těchto údajů. K popisu ekonomického vývoje v rámci Evropské unie a České republiky samotné je použito obecných metod, tj. komparace, analýzy, syntézy. K predikci ekonomického vývoje je využito trendových grafů s přihlédnutím k nejvyšší hodnotě spolehlivosti předpovídaného vývoje, tedy procentuelní vyjádření pravděpodobnosti, že budoucí vývoj se bude pohybovat dle predikce. Pro tento odhad budoucího vývoje je využito statistických metod – časových řad, rozptylu. Z důvodu, že tyto metody vycházejí z propočtů ekonomické situace v minulých letech, které byly velmi úspěšné v porovnání se současnou ekonomickou situací, dochází tedy k jistým nepřesnostem. Dalo by se tedy konstatovat, že tato predikce by byla naplněna v případě, že by nenastala světová krize a ekonomika by se vyvíjela stejným trendem. V důsledku krize tedy dochází k neočekávaným zvrátům ve vývoji ekonomiky, které se dají těžko odhadnout a sami odborníci mohou jen spekulovat o budoucím vývoji.

3 Literární rešerše

3.1 Ekonomické ukazatele

Vývoj ekonomiky je ovlivňován politickou situací. Politické strany se snaží nalákat voliče na své volební cíle a v tomto důsledku se tak objevuje jistý politicko-ekonomický cyklus, který v „předvolebním období znamená zvýšení vládních výdajů a snížení daní, aby působily na růst ekonomiky a zaměstnanosti. Po volbách se pak snaží fiskální restrikcí (poklesem veřejných výdajů a růstem zdanění) zkrotit rostoucí inflaci.“⁴

Mezi ekonomické ukazatele vhodné pro popis ekonomiky patří hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a obchodní bilance.

3.1.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (dále jen HDP) je peněžním vyjádřením hodnoty finálních statků a služeb, vyprodukovaných na území určitého státu za dané časové období (zpravidla jeden rok). HDP zachycuje výkonnost dané ekonomiky. Tento ukazatel je „zaměřen geograficky, neboť zahrnuje veškeré výstupy produkované v rámci hranic určité země, bez ohledu na to, kdo vlastní výrobní faktory používané k produkci výstupu.“⁵

3.1.1.1 Měření HDP⁶

Pro výpočet HDP můžeme použít tři metody – výdajovou, výrobní a důchodovou.

a) Výdajová metoda

HDP zjistíme součtem všech výdajů vynaložených na finální statky a služby.

Členění výdajů:

- Výdaje domácností na spotřebu (C)
- Výdaje na investice (I)
- Výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb (G)

⁴ SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Vydání první. Praha: Linde 2002, s. 96.

⁵ SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004, s.88.

o Čistý export (X)

Výdaje domácností na spotřebu - představují statky krátkodobé, dlouhodobé a služby.

Výdaje na investice - jedná se o přírůstek zásoby kapitálu během daného časového období. Jsou to reálné investice. Mohou to být investice do fixního kapitálu nebo do zásob.

Výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb - se rozdělují na dvě části:

- vládní nákupy statků a služeb – vláda dostává určitou protihodnotu (výdaje vlády na školství, zdravotnictví, obranu aj.).
- transfery – není žádná protihodnota. Nezapočítávají se do HDP.

Čistý export - zjistíme odečtením importu od celkového exportu.

Vzorec výpočtu je následující:

$$\text{HDP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX}$$

b) Výrobní metoda

HDP touto metodou zjistíme jako součet přidaných hodnot na jednotlivých stupních výroby. Vzhledem k tomu, že HDP je v tržních cenách, je nutné připočíst nepřímé daně a odečíst dotace.

c) Důchodová metoda

HDP zjistíme součtem superhrubé mzdy, renty z pronájmů, úroků, zisků, znehodnoceného kapitálu a nepřímé daně zmenšené o dotace.

3.1.1.2 Nominální a reálný HDP

Je třeba brát v úvahu, že ceny rostou. Pak je tedy nutné rozlišit, o kolik skutečně HDP vzrostlo. „*Provedeme to tak, že budeme rozlišovat mezi reálným HDP a nominálním HDP. Nominální HDP je hodnota finálního výstupu měřená v běžných cenách, zatímco reálný HDP je hodnota výstupu měřená v konstantních cenách. Abychom vypočítali reálný HDP, upravujeme tržní hodnotu zboží a služeb o cenové změny.*“⁷

⁶ PAVELKA, T. *Makroekonomie, základní kurz*. Vydání třetí. Praha: Melandrium 2007, s.19.

⁷ SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004, s.92.

3.1.1.3 Čistý domácí produkt

Vzhledem k tomu, že při produkci spotřebováváme výrobní faktory, je potřeba toto opotřebení zohlednit, protože příští rok nebudeme schopni vyprodukovat tolik výstupů.

$$\text{ČNP} = \text{HDP} - \text{amortizace}$$

3.1.1.4 Hrubý národní důchod

Hrubý národní důchod zahrnuje přidanou hodnotu vyprodukovanou rezidenty daného státu, ačkoliv produkce může být vyráběna na území jiného státu. Z tohoto důvodu se velikost HDP a HNP liší.

Výpočet je následující:

HDP

- důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví nerezidentů získané na území

daného státu

+ důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví rezidentů, vyrobené v zahraničí

= HNP

3.1.1.5 HDP na obyvatele

Je průměrné vyjádření HDP vzhledem k počtu obyvatel, kteří žijí na daném území. „Výše HDP na hlavu nám neříká nic o způsobu, jakým se HDP ve skutečnosti distribuuje nebo používá: je to pouze statistický průměr. Pokud však jsou země srovnatelné co do struktury, institucí a distribuce důchodu – nebo když se provádějí historická srovnání v rámci jedné země – pak HDP na hlavu lze použít jako hrubé měřítko pro porovnání životních úrovní.“⁸

3.1.1.6 Problémy spojené s měřením HDP

➤ Netržní aktivity – vzhledem k tomu, že všechny statky a služby, které jsou vyprodukovány v dané ekonomice, nejsou prostředkem směny, dochází k určitým nepřesnostem. Jedná se například o zeleninu vyprodukovanou na vlastní zahrádce pro svou konzumaci nebo úklid své domácnosti. Za jiných okolností tyto statky a služby

⁸ SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004, s.89.

běžně vstupují do výpočtu, protože jsou k dostání na trhu. Nejsme schopni velikost těchto netržních aktivit změřit.

➤ Nevykázané důchody - Jedná se o aktivity, prováděné nelegálně a nebo z nich nejsou odváděny daně. Služby vykonávané za peněžní odměnu aniž by byla zdaněna. Samozřejmě sem patří i důchody ze stínové ekonomiky – prodej drog, prostituce, výtěžky z hazardních her, atd.

3.1.2 Míra inflace

Inflace je nárůst průměrné hladiny cen vyjádřený v procentech za určitou časovou jednotku. „Ačkoliv inflace znamená pro některé lidi zhoršení ekonomické situace, pro jiné znamená zlepšení. Dopady inflace na jednotlivce proto budou záviset na tom, jak se mění ceny u zboží a služeb, které každá osoba skutečně prodává či nakupuje.“⁹

Naproti tomu existuje deflace, což je snížení průměrné hladiny cen.

3.1.2.1 Měření inflace

K měření inflace se používají tři metody: index spotřebitelských cen, index cen výrobců a deflátor hrubého domácího produktu.

➤ Index spotřebitelských cen (CPI) – je prostředkem pro měření změn v průměrné ceně spotřebního zboží a služeb. Dle tohoto vývoje cenových změn jsme schopni vypočítat míru inflace. Nejprve je nutné identifikovat spotřební koš, který obsahuje 729 statků a služeb rozdělených do 12 skupin. Jedná se o statky a služby, které kupuje typický spotřebitel. Složení spotřebního koše zůstává po několik let stabilní.

➤ Index cen výrobců (PPI) – jedná se o několik indexů. Vypovídá o konkurenceschopnosti výrobců. Princip výpočtu je obdobný jako u CPI.

➤ Deflátor hrubého domácího produktu – zachycuje všechny statky a služby. „Deflátor zjistíme tak, že vydělíme nominální HDP reálným HDP a tento podíl vynásobíme 100.“¹⁰

⁹ SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004, s.119.

¹⁰ PAVELKA, T. *Makroekonomie, základní kurz*. Vydání třetí. Praha: Melandrium 2007, s.138.

3.1.2.2 Příčiny inflace

↳ Poptávkou tažená inflace – jedná se o situaci, kdy ekonomika produkuje na maximální úrovni přičemž se agregátní poptávka stále zvyšuje, dochází k nedostatku zboží a výrobci zdražují.

↳ Náklady tlačená inflace – vzniká při prudkém nárůstu nákladů na výrobu. Pro pokrytí těchto nákladů je nutné zvýšení cen zboží.

3.1.2.3 Závažnost inflace

- Mírná inflace – inflace je jednociferná. Lidé se nebojí investovat.
- Pádívá inflace – inflace ročně dosahuje dvou či trojciferných hodnot. Lidé jsou nedůvěřiví. Upravují se smlouvy o inflační dodatky.
- Hyperinflace – míra inflace dosahuje ročně sta či tisíce procent. Lidé preferují platbu v zahraničních měnách nebo dochází ke směnnému obchodu.

3.1.2.4 Typy inflace¹¹

- Otevřená – zachycena v měření.
- Potlačená – příčiny sice existují, ale vzestup cenové hladiny je formálně zablokovan (rozhodnutí státu o fixaci cen). V důsledku toho dojde k tomu, že se nerovnováha na trhu projeví jiným způsobem – nedostatkové zboží, fronty nebo černý trh. Při velkém zastoupení dochází ke vzniku vynucených úspor, protože obyvatelé nemají za co své peníze utratit.
- Skrytá – není zachycena v měření.

3.1.3 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti je procentuelní vyjádření nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dělí na zaměstnané a nezaměstnané.

- Zaměstnaní – jsou osoby starší 15 let, kteří mají placené zaměstnání nebo jsou zaměstnání ve vlastním podniku.
- Nezaměstnaní – jedná se o osoby starší 15 let, kteří nemají zaměstnání a nepracují ve vlastní firmě. Aktivně si práci hledají. „*Jednotlivci, kteří*

¹¹ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006. s 3.

nemají zaměstnání z důvodu, že buď přecházejí na nové pracovní místo, nebo při stávající reálné mzdě nemohou nalézt práci.“¹²

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo – děti, důchodci, osoby na rodičovské dovolené.

Dobrovolná nezaměstnanost – lidé, kteří jsou nezaměstnaní a aktivně si práci nehledají se nezapočítávají do pracovní síly.

3.1.3.1 Typy nezaměstnanosti

Sezónní – „*Nezaměstnanost v důsledku sezónních změn v nabídce zaměstnání nebo práce.*“¹³ Je naprosto nevyhnutelná v některých odvětvích – např. zemědělství.

Frikční – jedná se o krátkodobou nezaměstnanost u osob přecházejících z jednoho pracovního místa na jiné nebo vstupující na trh práce.

Strukturální – nezaměstnanost způsobená nesouladem kvalifikace pracovníka nebo místem jeho bydliště a nabídkou zaměstnání. Tyto osoby nejsou schopny zastávat jinou pracovní pozici, ačkoliv na trhu je mnoho volných pracovních míst, protože nemají požadovanou kvalifikaci. Tento problém není možné vyřešit okamžitě, poněvadž člověk není schopen ze dne na den změnit svou kvalifikaci.

Cyklická – Nezaměstnanost, která vzniká z nedostatku pracovních míst. Poptávka po pracovnících je nižší než nabídka pracovních sil.

3.1.3.2 Plná zaměstnanost

„Když si uvědomíme rozsah ekonomických ztrát, které jsou s nezaměstnaností spojeny, jistě nás nepřekvapí, že plná zaměstnanost je jedním ze základních makroekonomických cílů. Avšak plná zaměstnanost není totéž jako nulová nezaměstnanost. Ve skutečnosti existuje několik důvodů k tomu, aby se jistá úroveň nezaměstnanosti považovala za nevyhnutelnou a dokonce žádoucí.“¹⁴

3.1.3.3 Přirozená míra nezaměstnanosti

Jedná se o dlouhodobou míru nezaměstnanosti, která se skládá pouze z frikční a strukturální nezaměstnanosti.

¹² PEARCE, W. D. a kol. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Vydání druhé. Praha: Victoria publishing 1995, s. 262.

¹³ PEARCE, W. D. a kol. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Vydání druhé. Praha: Victoria publishing 1995, s. 110.

¹⁴ PEARCE, W. D. a kol. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Vydání druhé. Praha: Victoria publishing 1995, s. 110.

3.1.4 Obchodní bilance

Obchodní bilance je rozdíl mezi vývozem a dovozem. Dovož – zboží nebo služby nakoupené v zahraničí. Vývoz – zboží nebo služby prodané do zahraničí. Převyšuje-li vývoz nad dovozem, jedná se o saldo kladné, v opačném případě saldo záporné. V případě vyrovnaného vývozu a dovozu je pak saldo vyrovnané.

3.1.4.1 Bariéry obchodu

Obchod musí být regulovatelný. Z tohoto důvodu existují bariéry obchodu.

- Embarga – je zákaz obchodování určitého zboží. Embargo se může vztahovat na dovoz, vývoz nebo na obojí.
- Celní tarify – zvyšují cenu dováženého zboží a tím upřednostňují domácí výrobce.
- Kvóty – množství limit importovaného zboží na určité časové období.

3.1.5 Hospodářský cyklus

Pod pojmem hospodářský cyklus se rozumí střídající se periody hospodářského růstu a poklesu. Kolísání je způsobeno působením agregátní nabídky a poptávky. Fáze hospodářského cyklu jsou:

- ▶ Recese – Firmám se hromadí zásoby, začnou omezovat své investice a produkci. Roste nezaměstnanost a lidé mají nižší příjmy. Omezují svou spotřebu. Nastává pokles reálného produktu.
- ▶ Expanze – Firmy nabírají nové zaměstnance, zvyšují výrobu a investují. Zaměstnancům rostou příjmy a více utrácejí. V této fázi reálný produkt roste.
- ▶ Vrchol a dno – střídají expanzi a recesi.

Vláda může tyto cykly ovlivňovat pomocí různých politických strategií.

3.1.5.1 Politické zásahy

Klasické přístupy – nechat působit agregátní poptávku a nabídku což má za následek vyrovnaní hladiny i bez zásahů státu.

Fiskální politika – využívání vládních zásahů do ekonomiky prostřednictvím veřejných rozpočtů. Cílem je zajištění makroekonomické rovnováhy což znamená: stabilní ekonomický růst, nízká nezaměstnanost a stejná cenová hladina.

Monetární politika – ovlivňování makroekonomických ukazatelů pomocí peněz a úvěrů.

Politika strany nabídky – státní podněty pro zvýšení nabídky.

Obchodní politika – snížení či zvýšení mezinárodních obchodních bariér, které následně sníží či zvýší nabídku.

3.1.5.2 Agregátní poptávka a nabídka

Agregátní poptávka – je celkové množství výstupů (reálný HDP), které chtějí spotřebitelé koupit při různých cenách v daném období.

Agregátní nabídka – celkové množství výstupu, které jsou výrobci ochotni nabízet při různých cenách v daném období.

4 Ekonomický vývoj v období 1996 – 2008

Pro pochopení ekonomického vývoje v České republice je nutné zkrátě se podívat na historický vývoj před a po roce 1989, kdy po pádu komunistického režimu prošla česká ekonomika procesem transformace. Cílem byl přechod z centrálně plánované ekonomiky na tržní. Česká ekonomika procházela řadou radikálních změn – „*přeměna vlastnických vztahů a ekonomických institucí, vytvoření právního prostředí, založeného na respektování soukromých vlastnických a smluvních vztahů.*“¹⁵

4.1 Situace v Československu před rokem 1989

Československo patřilo k totalitním režimům, kde vládla komunistická strana, projevovala se absence politických práv a občanských svobod. Státní suverenita byla omezená a podřízená vlivu Sovětského svazu. Ekonomický systém byl založen na tzv. Všelidovém vlastnictví výrobních prostředků, kde rozhodující vliv měl stát. Soukromý sektor prakticky neexistoval. Tento systém nerespektoval přirozené působení tržních vztahů nabídky a poptávky, což vedlo k neefektivní alokaci a využívání zdrojů, hospodářské stagnaci, výsadnímu postavení monopolních výrobců, kteří neměli zájem efektivně vyrábět. Nabídka se řídila dle státu, nikoliv dle potřeb trhu. Důsledkem byly na jedné straně přebytky zboží, o které zákazníci nejevili zájem, na druhé straně nedostatek jiného zboží což vedlo k frontám, pořadníkům, černému trhu a podplácení. Spotřebitelé si neuvědomovali vzácnost některých statků a docházelo k plýtvání. Pokles výkonu ekonomiky přispěl k zaostávání za vyspělými zeměmi. Nerozvinutý sektor služeb a naopak nadměrný podíl těžkého průmyslu přispíval ke špatnému stavu životního prostředí. „*Komunisté si představovali, že lidé budou radostně a s maximálním úsilím pracovat bez ohledu na své materiální ohodnocení. Pracovní morálka nebyla vysoká. Stát na slabou pracovní morálku reagoval restrikcí – bylo například nezákonné být nezaměstnaný.*“¹⁶ Ceny byly prakticky fixní a stanovovány státem. „*Investice byly centrálně řízeny a bankovní úředníci nezjišťovali schopnost*

¹⁵ SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Vydání první. Praha: Linde 2002, s 18.

^{16,17} ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006, s.10,18.

podniků splácet úvěry ani kredibilitu dlužníka. Podniky měly na úvěry jednoduše nárok.¹⁷ Podmínky pro podniky nebyly stejné, např. rozdílné zdanění či subvence. Neexistovaly výhody pro výkonnější podniky, naopak snaha byla o průměrnost. Mezi výhody tamější ekonomické situace patřila vysoká ekonomická i životní úroveň, rozvinutá infrastruktura, minimální zadlužení státu.

4.2 Transformace ekonomiky po roce 1989 - 1996

V těchto letech došlo k velkým transformačním změnám. Mezi ty hlavní patřily tyto: v roce 1990 třikrát devalvovala měna. O rok později následovala Malá a Velká privatizace. Následně došlo k restituci znárodněného majetku.

Dne 1.1. 1993 vznikla samostatná Česká republika a byl zaveden nový daňový systém. V dalším roce dochází k ekonomickému oživení, pokračovala druhá vlna Velké privatizace a projevila se krize v bankovním sektoru.

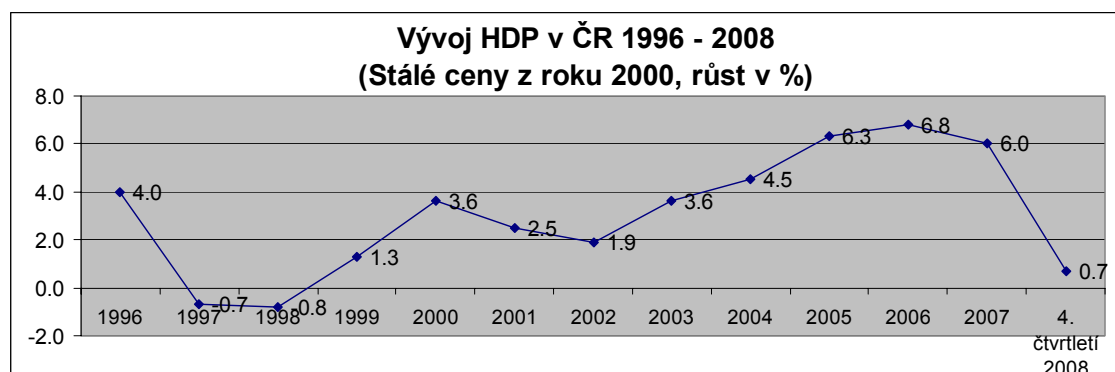
4.3 Vývoj hrubého domácího produktu

Tabulka č. 4.3/1 Vývoj HDP České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	4. čtvrtletí 2008
HDP	4.0	-0.7	-0.8	1.3	3.6	2.5	1.9	3.6	4.5	6.3	6.8	6.0	0.7

Pozn.: Údaje jsou uvedeny ve stálých cenách roku 2000
Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 4.3/1 Vývoj HDP České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Graf č. 4.3/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 4.3/1

4.3.1 Obnova a růst (1996)

V roce 1996 česká ekonomika rostla. Poptávka převyšovala produkční výkonnost české ekonomiky, což vedlo k inflaci a k nerovnováze běžného účtu platební bilance. Centrální banka považovala tento vývoj za znepokojivý a zavedla restriktivní opatření, které měly za následek zpomalení růstu peněžní zásoby, vysoké úrokové míry a hospodářskou recesi. Zahraniční investoři považovali českou ekonomiku za stabilní a perspektivní což vedlo k přílivu zahraničního kapitálu, kterým se pokryl deficit běžného účtu platební bilance. Koncem roku 1996 se česká ekonomika dostávala do fáze recese, charakteristickou poklesem ekonomického růstu, makroekonomickou nerovnováhou, která se projevila nesouladem mezi růstem domácí agregátní poptávky a růstem HDP.

4.3.2 Recese (1997 – 1999)

Roku 1997 došlo k významnému poklesu HDP, což bylo ovlivněno několika faktory:

- ▶ Měnová restrikce zavedená koncem roku 1996
- ▶ Pokles tempa růstu v Německu a dalších zemích EU
- ▶ Nepříznivé počasí v lednu 1997 (tedy pokles stavební výroby, únorová stávka na železnici a nominální zhodnocení koruny)
- ▶ Deficit veřejných financí

Na tuto situaci reagovala vláda v dubnu 1997 přijetím balíčku, jehož oficiální název zněl „Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření“. Cílem balíčku bylo zlepšení makroekonomické rovnováhy:

- ▶ Snížení rozpočtových výdajů
- ▶ Zpomalení růstu mezd
- ▶ Omezení dovozu zahraničního zboží

Vláda usilovala o devalvaci koruny, ale centrální banka tuto restrikcii neschválila z obav z odlivu kapitálu. „K problémům uvnitř ekonomiky se přidala i krize v jihovýchodní Asii, která přispěla k nárůstu nedůvěry zahraničních investorů ve všechny vznikající trhy. Důsledkem byl květnový útok na fixní kurz české koruny – zahraniční i domácí subjekty začaly v očekávání devalvace masivně prodávat koruny a nakupovat zahraniční měny.“¹⁸ Významný byl také růst úrokových sazeb.

¹⁸ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006, s.84

Vláda reagovala na krizi v květnu 1997 druhým balíčkem opatření, pod názvem „Stabilizační a ozdravný program vládní koalice“. Vládní program obsahoval další restrikce:

- ▶ Zmrazení mezd ve vládním sektoru
- ▶ Krácení rozpočtových výdajů
- ▶ Dovozní depozita

V tomto roce byl schválen systém investičních pobídek, který zahrnoval slevy na daních z příjmů, dále celou řadu dotací - na vytváření nových pracovních míst, školení a rekvalifikace zaměstnanců, technické vybavení obcí.

V průběhu roku Centrální banka začala snižovat úrokové sazby. Koncem roku se změnil celý systém měnové politiky a pozornost se směřovala na cílování inflace.

Dalším faktorem významně ovlivňujícím ekonomiku byly rozsáhlé záplavy. *„Hospodářské problémy přispěly k turbulencím na politické scéně. Po měnové krizi nejdříve došlo ke změně na postu několika ministrů a na podzim nakonec i k pádu celé vlády Václava Klause. Politické reprezentace se následně dohodly na předčasných volbách“.*¹⁹

V roce 1998 se nadále ekonomika propadala, což bylo důsledkem poklesu důvěry v ekonomiku a prudkého nárůstu nezaměstnanosti, který vedl domácnosti ke zvýšení úspor. Na druhé straně došlo ke snížení nerovnováhy v ekonomice což bylo představováno snížením deficitu běžného účtu platební bilance a poklesem růstu mezd. Vlivem pobídkového systému zavedeného v předešlém roce docházelo k prudkému nárůstu přímých zahraničních investic.

4.3.3 Obnova a růst (1999 – 2008)

Roku 1999 nastalo oživení ekonomiky což významně ovlivnilo růst exportu převážně do zemí EU, mírný růst nezaměstnanosti a spotřeby domácností. Došlo k výraznému poklesu čistých investic, které byly způsobeny vysokými úrokovými sazbami a nechotou bank půjčovat peníze. Na druhé straně byla snížena vnější nerovnováha a inflace.

Dalším rokem byla ekonomika plně ve fázi oživení. Růstovým faktorem byly investice do fixního kapitálu – strojů a technologických zařízení. Vzestup spotřeby, kde

¹⁹ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006, s.85

významnou roli hráli spotřebitelské úvěry. Nárůst produktivity práce způsobil významný vzestup průmyslu.

V dalších letech pokračoval růst ekonomiky. Mezi hlavní faktory patřil rozvoj domácí poptávky. Negativní dopad povodní, který mimo jiné zapříčinil velký pokles turistického ruchu ze zahraničí. Tyto nepříznivé přírodní podmínky způsobily zpomalení růstu ekonomiky v roce 2002. Hlavním růstovým faktorem byla i nadále spotřeba domácností, kde se intenzivně využívalo spotřebních a hypotečních úvěrů. Dalším hybným motorem se stala průmyslová výroba, kde velký podíl činily podniky se zahraničními vlastníky. V této době byla velmi nízká zahraniční poptávka, což se projevilo na rekordně nízké inflaci. Došlo ke zvyšování nezaměstnanosti.

Počátek roku 2003 je charakteristický útlumem vývoje ekonomiky, který byl způsoben poklesem produkčních výkonů, nízkým investováním a mírným růstem spotřebitelských výdajů domácností. *„Postupně však jejich vývoj začal nabírat na síle, což se souhrnně projevilo pozitivně ve 2. pololetí. Růst HDP v 1. čtvrtletí 2003 meziročně ještě mírně zpomalil, avšak postupně více zrychloval. Přírůstek HDP ve 2. pololetí 2003 byl dvojnásobně větší než před rokem, z toho ve 4. čtvrtletí jeho růst patřil k nejrychlejším v posledních osmnácti čtvrtletích neustálého růstu. Rozdíl mezi rychlejším růstem v ČR a pomalejším v EU-15 vedl k posílení ekonomické pozice ČR.“*²⁰ Tento pozitivní vývoj byl vyvolán zvýšenou spotřebou domácností podpořenou růstem disponibilních důchodů domácností.

Rokem 2004 růstový vývoj pokračoval a navíc byl umocněn vlivem vstupu České republiky do Evropské unie a pohybem světových cen ropy a kovů. Meziroční přírůstek převyšoval vývoj z loňského roku, a tím došlo k posílení mezinárodní ekonomické pozice. Pozitivní dopad vstupu České republiky do EU na vývoj ekonomiky měl příliv zahraničního kapitálu, který zapříčinil zavádění nových technologií. Typickým příkladem modernizovaného odvětví byl automobilový průmysl. Česká republika se tak dostala na přední místo ve světě. Důsledkem volného pohybu zboží dochází k rozšiřování obchodu v pohraničních oblastech. Rozšířily se supermarkety a hypermarkety v městských oblastech a naopak zanikla maloobchodní venkovská střediska. Určitá jistota stability přilákala zahraniční investory do České

²⁰ <http://www.czso.cz/>

republiky. Negativní vliv se projevil v zemědělství a potravinářském průmyslu, kde se stanovily limity produkce a dotací.

Následující rok pokračoval v růstovém trendu, který byl způsoben strukturální změnou – převýšením vývozu nad dovozem. Česká republika se dostala mezi státy Evropské unie s nejrychleji rostoucí ekonomikou. Mezi nejvýznamnější odvětví patřil strojírenský průmysl, který uspokojoval domácí i zahraniční poptávku.

Rok 2006 pokračoval v příznivém vývoji, ale s poněkud nižší intenzitou. Nejsilnějším odvětvím byl zejména průmysl. V tomto duchu pokračoval i rok 2007, kdy dochází ke zmírnění národohospodářských nerovnováh:

- ▶ růst produktivity práce a zaměstnanosti,
- ▶ přebytek na finančním účtu pokrýval deficit běžného účtu platební bilance,
- ▶ snížení schodku státního rozpočtu.

Turbulentním rokem pro vývoj ekonomiky byl rok 2008, kdy docházelo k prudkým změnám tempa růstu ekonomiky způsobeným výkyvy ceny ropy na světových trzích a vývojem kurzu koruny. První polovina roku byla charakteristická velmi příznivou ekonomickou situací - silnou korunou oproti jiným měnám a levnými pohonnými hmotami. Příliš velká komoditní specializace vývozu byla jediným nedostatkem. Hlavní exportní komodity byly strojírenské produkty. Ve 3. čtvrtletí dosahovala ekonomika vrcholu, která poté přešla do fáze recese. Koncem roku začaly pronikat do České republiky dopady světové krize, charakteristické slábnutím kurzu koruny a opětovným zvýšením cen pohonných hmot. V tomto roce mnoho podniků ukončilo svou činnost a propustilo své zaměstnance, čímž docházelo ke zvyšování nezaměstnanosti. Míra inflace se stala nejvyšší za posledních deset let.

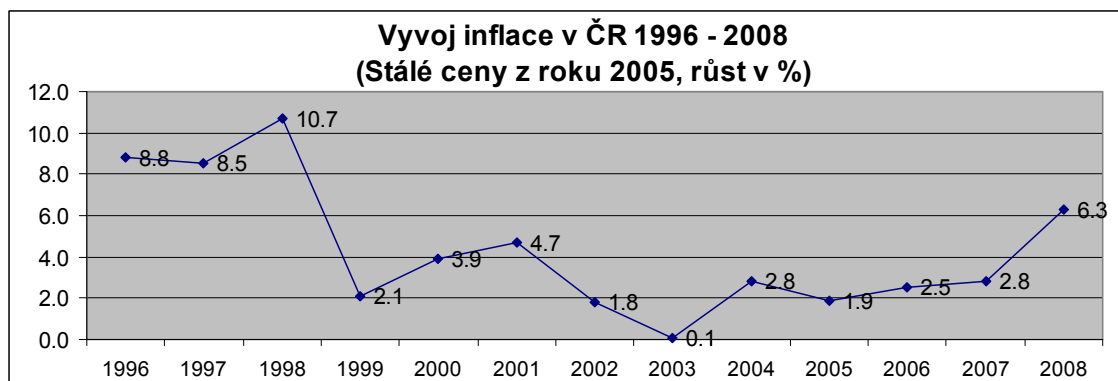
4.4 Vývoj inflace

Tabulka č. 4.4/1 Vývoj inflace České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Inflace	8.8	8.5	10.7	2.1	3.9	4.7	1.8	0.1	2.8	1.9	2.5	2.8	6.3

Pozn.: Údaje jsou uvedeny ve stálých cenách roku 2005
Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 4.4/1 Vývoj inflace České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Graf č. 4.4/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 4.4/1

V roce 1996 byla úroveň inflace na úrovni 8,8 %. Tento trend byl stabilní již několikátým rokem. Hlavním faktorem způsobujícím tuto přetrvávající úroveň byl růst mezd, který předstihoval produktivitu práce.

Roku 1997 dochází ke snížení inflace ze strany poptávky způsobené zavedením restriktivních opatření do ekonomiky a vládními balíčky. Tyto opatření vedly ke snížení spotřeby domácností a snížení výdajů vlády.

„Vzhledem k mzdové inflačním impulsům byl pro následující období významný zejména vývoj mezd v podnikatelské sféře. Za rok 1998 byl vývoj reálné průměrné mzdy v této sféře již pozitivní. Zvýšení dynamiky a růst průměrné reálné mzdy však mohly přinést nákladově inflační impulsy. Tato skutečnost však byla tlumena poklesem reálného HDP v roce 1998, který byl doprovázen nárůstem nezaměstnanosti. Jako negativní fakt lze označit zejména disproporci mezi vývojem nezaměstnanosti a růstem průměrné reálné mzdy.“²¹

V roce 1999 poklesla míra inflace na 2,1%. Tento propad způsobil vliv monetární a fiskální restriktce, což snížilo domácí poptávku. *„Důležitým faktorem, který působil v roce 1999 na vývoj míry inflace a na ceny průmyslových výrobců, byl vývoj cen dovážených surovin. Příznivý vývoj dovozních cen energetických surovin (zejména ropy), doprovázený relativně stabilním vývojem kurzu koruny a malou domácí poptávkou, byl pozitivním faktorem pro vývoj cen v prvním pololetí roku 1999.“²²*

^{21, 22} SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Vydání první. Praha: Linde 2002, s 156, 163

V dalším roce došlo k růstu inflace důsledkem nárůstu cen energetických surovin, posilování amerického dolaru proti české koruně, navýšení cen potravin. Došlo k inflačním tlakům z nákladové strany.

Další nárůst inflace proběhl v roce 2001 až na úroveň 4,7%. Nárůst byl způsoben ekonomickým růstem, umocněným příznivou situací na světových trzích a na trhu práce. Významným faktorem působícím na zvýšení inflace byly deregulace, které zvýšily ceny nájemného, elektřiny, plynu, dopravy, poštovních a telekomunikačních služeb.

„V roce 2002 bylo v důsledku slabé poptávky, silného směnného kurzu a nízkých světových cen surovin dosaženo nejnižší míry inflace od počátku transformace – spotřebitelské ceny se zvýšily o 1,8 procent.“²³

Rekordně nízká míra inflace byla v roce 2003 na úrovni 0,1%. Na tomto vývoji se promítlo zastavení cenových deregulací a pokles dovozních cen umocněný posílením koruny oproti dolaru. Konkurenčními tlaky obchodních řetězců poklesly ceny zboží, naproti tomu se projevil mírný nárůst cen služeb. Cena elektřiny poklesla o 5%. Mezi další faktory působící na velmi nízký vývoj inflace lze zařadit stagnace a nízkou výkonnost světové ekonomiky. Tento stav vyvolal u spotřebitelů zvýšenou spotřebu.

Počátkem roku 2004 docházelo vlivem změn regulovaných cen, daňovými a administrativními úpravami k růstu spotřebitelských cen. Po vstupu ČR do EU nedošlo k prudkému zvýšení inflace. V růstovém trendu pokračovala inflace i v následujících dvou letech. Zdražení se projevilo na telekomunikaci, obuvi, energii a v roce 2006 i ve službách. K tomuto růstu přispělo zvyšování úrokových sazeb. Posilování koruny v roce 2006 působilo protiinflačně a snižovalo ceny dovozu.

Roku 2007 se projevilo navýšení cen potravin a pohonných hmot, které byly způsobeny růstem světových cen spojených s neúrodou hlavních světových exportérů – USA, EU, Austrálie a Ukrajina. V roce 2008 se nadále zvyšovala míra inflace na úroveň 6,3%. Velké výkyvy v kurzu české koruny a pohonných hmot se promítly do všech cen dovezeného a tuzemského zboží či služeb. Administrativní vlivy způsobily nárůst spotřebitelských cen, zejména – změnu sazby DPH, zavedení zdravotnických poplatků a ekologickou daň, nadprůměrné zvýšení cen elektrické energie, plynu, vody a stavebních prací.

²³ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006, s.131

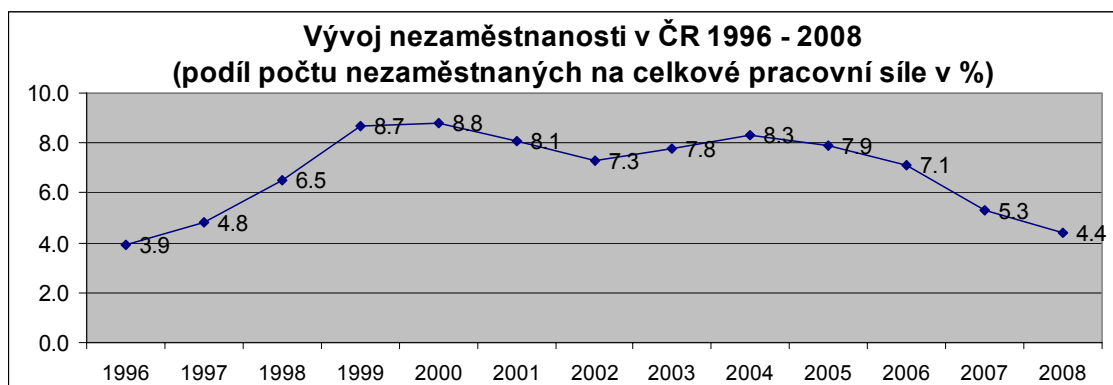
4.5 Vývoj nezaměstnanosti

Tabulka č. 4.5/1 Vývoj nezaměstnanosti České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nezaměst.	3.9	4.8	6.5	8.7	8.8	8.1	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3	4.4

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 4.5/1 Vývoj nezaměstnanosti České republiky v letech 1996 – 2008 (v %)

Graf č. 4.5/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 4.5/1

„Nerovnováha na trhu práce se projevuje jako nezaměstnanost. Tento jev není jen výrazem nevyužívání pracovního potenciálu dané země, ale způsobuje velmi závažné sociální problémy, s nimiž se musí společnost vyrovnávat. Proto je sledování situace na trhu práce v každé zemi mimořádně důležité.“²⁴

V roce 1996 byla míra nezaměstnanosti v České republice na nízké úrovni 3,9%. „Níže hlavně velké podniky příliš neusilovaly o růst výkonnosti a efektivity, a proto v nich přetrvávala přezaměstnanost.“²⁵ Kdyby se nadbyteční pracovníci započítali mezi nezaměstnané, zvýšila by se nezaměstnanost na 10% a jednalo by se tedy o nezaměstnanost strukturální, která by prohlubovala regionální rozdíly.

Zvyšování nezaměstnanosti nastalo v následujícím roce – na úroveň 4,8%. Příčinou byl pokles hospodářské výkonnosti české ekonomiky. Nezaměstnanost se projevila hlavně u absolventů, žen po mateřské dovolené a jiných znevýhodněných skupin. Tento trend přetrvával rovněž v roce 1998.

Růst nezaměstnanosti pokračoval i v letech 1999 až 2003. Příčinou byla nízká motivace nezaměstnaných hledat nové zaměstnání, protože sociální dávky byly poměrně

²⁴ SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Vydání první. Praha: Linde 2002, s 247.

vysoké v poměru k nominální mzdě. Mezi nezaměstnané patřili hlavně lidé s nižším vzděláním. V této době se v ČR objevili zahraniční pracovníci, kteří vykonávali převážně pomocné práce. V tomto období se objevila i dlouhodobá nezaměstnanost. V roce 2004 poklesl počet podnikatelů a pomocných rodinných příslušníků.

Od roku 2006 převýšila porodnost úmrtnost, která byla v minulých letech záporná a došlo k mírnému přírůstku obyvatel. Negativní vývoj porodnosti se odrazil na ekonomicky aktivním obyvatelstvu, protože klesl počet pracujících v předškolních a školních zařízeních. Docházelo k růstu poproduktivních obyvatel a úbytku produktivních obyvatel. Tento vývoj byl dán prodloužením odchodů do důchodu a růstem studentů vyššího a vysokého školství. Ačkoliv nezaměstnanost byla v České republice na úrovni 7,1%, na volné pozice byli najímáni spíše zahraniční pracovníci, kteří představovali levnou pracovní sílu.

V roce 2007 poklesla nezaměstnanost na úroveň 5,3%. V tomto roce se snížily regionální rozdíly v nezaměstnanosti a došlo i ke snížení dlouhodobé nezaměstnanosti. Nárůst produktivity práce se projevil na růstu průměrných nominálních mezd.

V srpnu roku 2008 dosáhla míra nezaměstnanosti svého minima. Rostoucí tendence byla způsobena přírůstkem nezaměstnaných cizinců, kterých v průběhu roku přibývalo. Prudký pokles nastal v počtu volných pracovních míst. Úbytek způsobilo omezení tvorby nových pracovních míst v období krize a také přijímání méně atraktivních pracovních pozic pracovníky. Docházelo ke snížení dlouhodobé nezaměstnanosti. Průměrná hrubá nominální mzda dosáhla v tomto roce výše 23.542,- Kč. Koncem roku došlo k propouštění pracovníků nebo snižování pracovních úvazků. Dopady této situace měly velký efekt na pracovníky ve zkušební době, cizince, důchodce, ale i celé profesní obory.

²⁵ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006, s.125

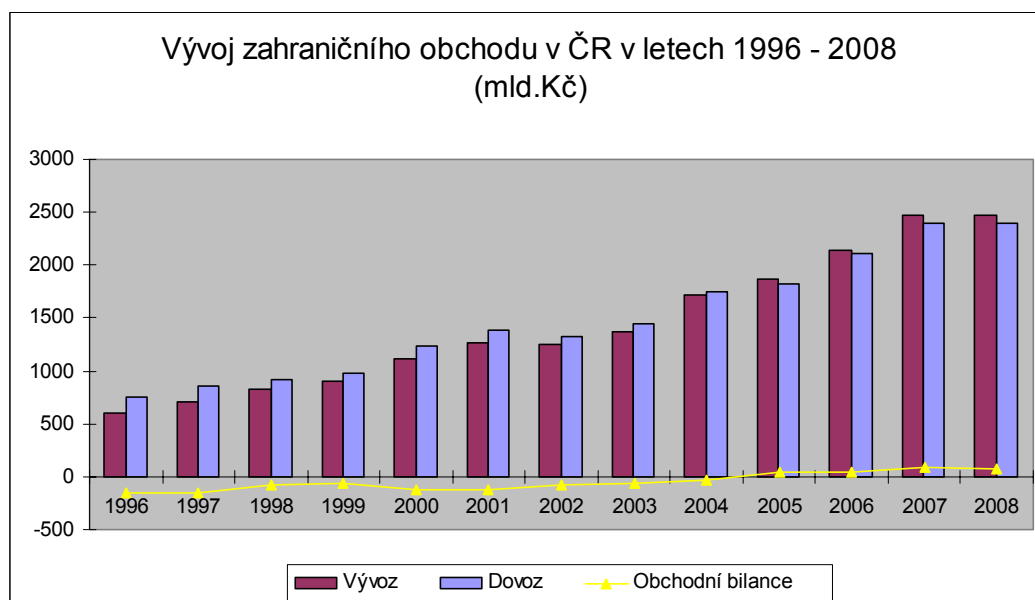
4.6 Vývoj obchodní bilance

Tabulka č. 4.6/1 Vývoj zahraničního obchodu České republiky v letech 1996 – 2007
(v mld.Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
1996	601.7	754.7	-153.0
1997	709.3	859.7	-150.4
1998	834.2	914.5	-80.3
1999	908.8	973.2	-64.4
2000	1121.1	1241.9	-120.8
2001	1269.6	1386.3	-116.7
2002	1254.9	1325.7	-70.8
2003	1370.9	1440.7	-69.8
2004	1722.7	1749.1	-26.4
2005	1868.6	1830.0	38.6
2006	2144.6	2104.8	39.8
2007	2479.2	2391.3	87.9
2008	2465.4	2396.6	68.8

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 4.6/1 Vývoj zahraničního obchodu České republiky v letech 1996 – 2008
(v mld.Kč)

Graf č. 4.6/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 4.6/1

V roce 1996 došlo ke změně kurzové politiky, což způsobilo nejistotu na straně zahraničních investorů. Tempo růstu importu způsobené nenasycenou domácí

poptávkou převyšovalo export. Deficit dosáhl výše 153 mld. Kč. Negativní vývoj pokračoval v první polovině následujícího roku, kdy se vláda rozhodla tuto situaci řešit a přijala balíček restriktivních opatření. Hlavními cíly restrikcí bylo zastavit vývoj vnější nerovnováhy a oživení hospodářského růstu. Od května roku 1997 došlo k převýšení vývozu nad dovozem. Konečný výsledek byl deficitní na úrovni 150,4 mld. Kč. Pozitivní trend pokračuje i v roce 1998, kdy saldo obchodní bilance dosáhlo deficitní úrovně 80,3 mld. Kč.

V roce 1999 nastal další pokles deficitu na úroveň 64,4 mld. Kč, kdy docházelo k oživení poptávky zemí EU. V posledním čtvrtletí vzrostl dovoz z důvodu hospodářského oživení české ekonomiky. Růst deficitu ovlivnil silný kurz koruny a výrazné zvýšení ceny ropy.

V dalším roce byl prohlouben deficit obchodní bilance na úroveň 120,8 mld. Kč. Příčinami zvýšení deficitu byl vývoj zahraničních cen dovážených energetických surovin a kurzem dolaru. Hlavním obchodním partnerem se stalo Německo, Slovensko, Rakousko a Polsko. Bilance zahraničního obchodu za rok 2001 skončila s deficitem 116,7 mld. Kč.

V roce 2002 byla obchodní bilance v deficitu 70,8 mld. Kč. Klíčovou roli pro české firmy představovalo Německo, kde docházelo k průnikům na německý trh, přes který se úspěšné firmy dostávaly dále do Evropy. Na růstovém trendu vývozu se podílela silniční vozidla, zejména pak automobily tovární značky Škoda, kancelářské stroje a elektrická zařízení. K mírnému snížení schodku obchodní bilance došlo v roce 2003, a to na úroveň 69,8 mld. Kč.

Deficitní schodek v roce 2004 činil 26,4 mld. Kč. Vstupem do EU došlo k akceleraci růstu vývozu a dovozu. Silněji se projevovaly vývozní tendence zpracovatelského a strojírenského průmyslu, do nichž v předešlých letech proudily zahraniční investice. Pozitivně působilo posílení ekonomické situace našich obchodních partnerů – Slovenska, Polska a Maďarska. Největším importérem strojů a průmyslového spotřebního zboží, který zatěžoval obchodní bilanci ČR, byla Čína.

V roce 2005 pokračoval příznivý vývoj, kdy poprvé v historii ČR převýšil vývoz dovoz a obrat dosáhl kladných výsledků 38,6 mld. Kč. Hlavním faktorem, který způsobil růstovou tendenci, byl vývoj průmyslové produkce, zejména pak nově vybudované výrobní kapacity pomocí zahraničního kapitálu. Vývozní komoditou

zpracovatelského průmyslu se staly osobní automobily, náhradní díly, příslušenství motorových vozidel a ze strojírenského průmyslu kancelářské stroje a zařízení ke zpracování dat. Dovoz převýšil vývoz i u farmaceutických výrobků. Posilování české koruny oproti zahraničním měnám (EUR, USD) způsobilo, že vývozní ceny klesaly a dovozní ceny vývojově rostly. Tyto měnové vlivy utlumily konečné výsledky v platební bilanci. Cena ropy a zemního plynu meziročně vzrostla na světovém trhu o 46,3%. Dalším negativem působícím na konečný výsledek platební bilance měla i velká státní zakázka – dovoz armádních stíhaček za 10,3 mld. Kč.

V roce 2006 pokračovala obchodní bilance v přebytku ve výši 39,8 mld.Kč. Hlavními vývozními artikly patřily osobní automobily a stroje. Výpočetní technika a telekomunikační zařízení byly současně vývozním i dovozním položkou takže na konečné bilanci stály téměř na vyrovnané úrovni. Negativní vliv na konečný stav obchodní bilance, stejně jako v předešlém roce, měl vývoj kurzu koruny k ostatním měnám a dopady vyšších cen ropy a zemního plynu.

Vývoj zahraničního obchodu v roce 2007 dosáhl nejlepších výsledků (přebytku 87,9 mld. Kč) od vzniku samostatné České republiky a posílila si tak své postavení na trhu v rámci Evropské unie. Hlavními komoditami obchodu byly dopravní prostředky a stroje.

V roce 2008 došlo k meziročnímu poklesu o 0,2%, tj. o 8,5 mld. Kč, což způsobilo propad vývozu a stagnaci dovozu. Přebytek zahraničního obchodu dosáhl 68,8 mld. Kč. Snížený obchod byl se státy EU, a to s těmito komoditami – dopravní prostředky, stroje a polotovary. Snížený dovoz ze států EU se kompenzoval zvýšeným dovozem z ostatních států.

Vývoz jednotlivých krajů ČR

Podíl jednotlivých krajů na vývozu ČR je zobrazen na mapě č.1. Největší podíl na celkovém vývozu měl Středočeský kraj s 18,4%, Moravskoslezský kraj s 10,3%, Plzeňský kraj 9,3%. Naopak nejnižší podíl je v Karlovarském kraji.

Mapa č.1 Podíl jednotlivých krajů na celkovém vývozu v roce 2008 (v %)

Zdroj: Český statistický úřad

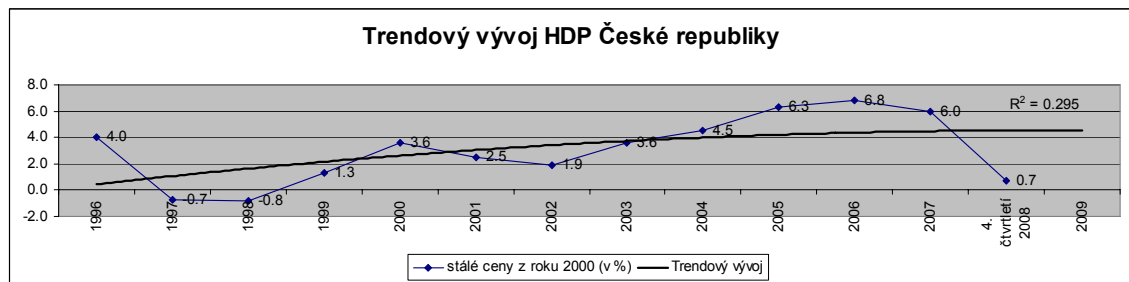
5 Vize rozvoje

V této části se zaměříme na makroekonomickou predikci pro následující rok, kde použijeme trendových grafů se zohledněním pravděpodobnosti predikce. Vzhledem k současné (přechodné) situaci na českém i světovém trhu dochází ke snížení přesnosti odhadu, protože v minulých letech naopak vývoj české ekonomiky měl velmi dobré výsledky a proto při použité metodologii dochází k výsledkům lepším, než-li jsou odhady specializovaných úřadů. Dá se tedy předpokládat ještě horší vývoj, který způsobí tlaky světové ekonomiky. Můžeme očekávat dopady v celé ekonomice – zvýšenou nezaměstnanost, poněvadž dojde k zániku menších, méně výkonných podniků či společností s velkým přísunem zahraničního kapitálu, kterého bude nedostatek. Vzhledem k tomu, že světová krize se dotýká i našich obchodních partnerů, dojde ve vývoji zahraničního obchodu k propadu ve vývozu a dovozu, což se promítne na konečné bilanci zahraničního obchodu. Ve vývoji inflace se bude Česká republika potýkat s různými cenovými tlaky. Na jednu stranu se dá očekávat nárůst cen, protože firmy se budou snažit bojovat s nepříznivými vlivy nárůstu cen světových komodit, přičemž české firmy se naopak budou snažit udržet se na trhu za cenu snížení cen svých výrobků, ačkoliv mnohdy to bude na úkor kvality – použitím méně kvalitních materiálů. S poklesem se dá počítat i ve vývoji HDP, který bude způsoben sníženou spotřebou domácností.

5.1 Predikce vývoje HDP pro rok 2009

Predikce ekonomického vývoje se značně komplikuje se současnou situací ekonomiky spojenou se světovou krizí, která se projevuje sníženou pravděpodobností odhadu. Nikdo není schopen odhadnout, jak dlouho a v jaké míře postihne krize Českou republiku, která není primárním ohniskem problémů. V intervalovém odhadu se předpokládá ekonomický růst v roce 2009 mezi -1,2 až 2% se spolehlivostí 75%. Zlom v krizovém vývoji se odhaduje na první polovinu roku 2010, přírůstek HDP ve výši 2,1%.

Graf č. 5.1/1 *Trendový vývoj HDP v roce 2009 (v %)*

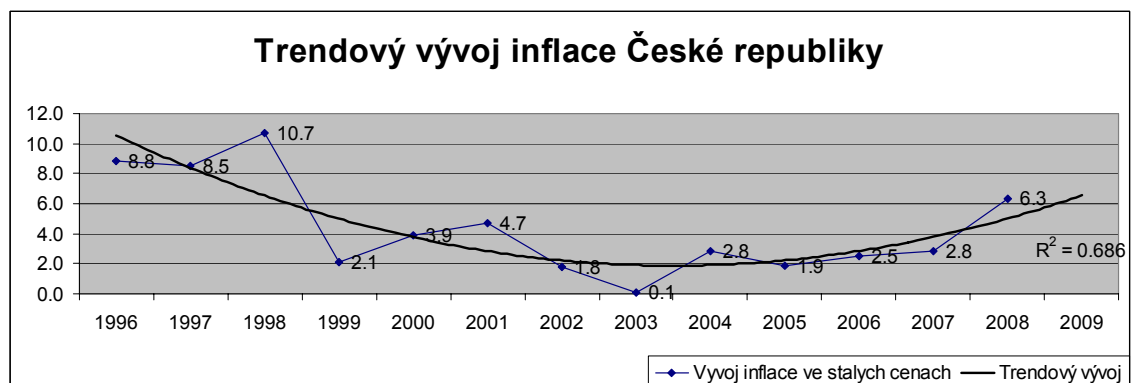
Graf č. 5.1/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 5.1/1

V grafu č. 5.1/1 je zobrazen skutečný vývoj HDP v letech 1996 – 2008 s přidanou spojnicí trendového vývoje do roku 2009. Trend je zobrazen v nejvyšší pravděpodobnosti 29%, která vystihuje současný nestabilní vývoj. Dle statistického propočtu dochází k růstu HDP na úrovni 4,5%, ale vzhledem k nízké pravděpodobnosti a současné situaci se dá předpokládat, že skutečný růst HDP bude v nižší míře. V tomto ohledu se predikce Ministerstva financí České republiky jeví reálnější.

5.2 Predikce vývoje inflace pro rok 2009

V roce 2009 je očekáváno nižší administrativní navýšení cen než v předcházejícím roce. Jako nejvýznamnější administrativní opatření jsou předpokládána: růst cen regulovaného nájemného, elektřiny a tepla. Protiinflačně budou působit nižší ceny potravin a ropy. Dle ČNB je předpokládána míra inflace pro rok 2009 na úrovni 1,1% a v roce 2010 na úrovni inflačního cíle ve výši 2,1%.

Graf č. 5.2/1 *Trendový vývoj inflace v roce 2009 (v %)*

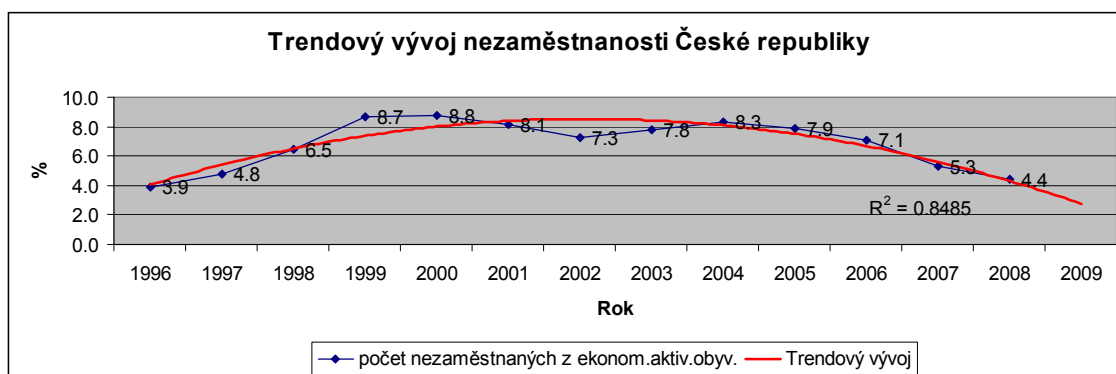
Graf č. 5.2/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 5.2/1

Z grafu 5.2/1 lze vyčíst, že vývojový trend inflace očekává mírný nárůst inflace v roce 2009, a to na úroveň 6,8%. Hodnota spolehlivosti je ve výši 68%. V tomto případě je predikce ČNB příznivější pro českou ekonomiku.

5.3 Predikce vývoje nezaměstnanosti v roce 2009

Vývoj nezaměstnanosti v roce 2009 předpokládá zvyšování nezaměstnanosti spojené s ekonomickou krizí na úroveň 6,3% a následujícím roce na 7%.

Graf č. 5.3/1 Trendový vývoj nezaměstnanosti do roku 2009 (v %)

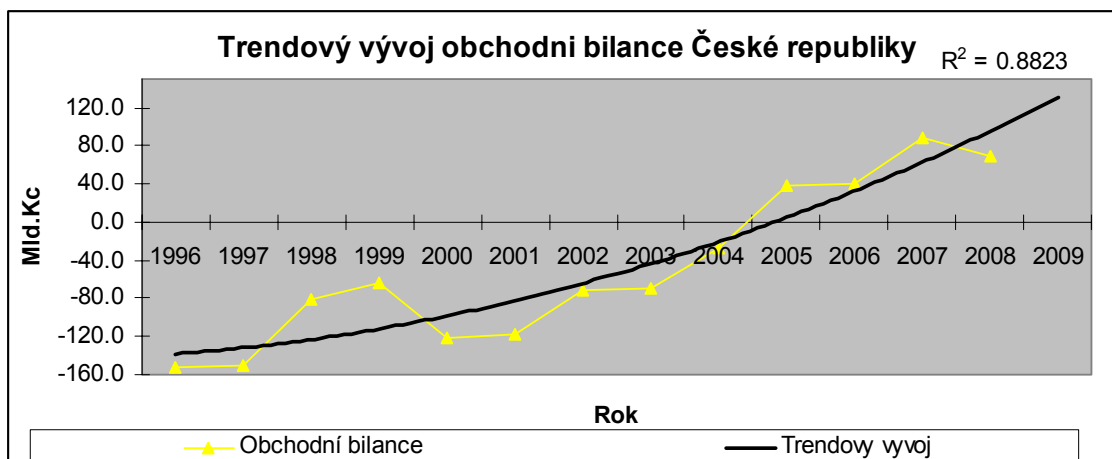

Graf č. 5.3/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 5.3/1

Trendový graf nezaměstnanosti zobrazuje predikci vývoje nezaměstnanosti v České republice na úrovni 2,5% v roce 2009 se spolehlivostí 84%. Vzhledem k aktuální situaci se dá předpokládat, že tato predikce nebude naplněna a výše nezaměstnanosti se zvýší.

5.4 Predikce vývoje obchodní bilance v roce 2009

Graf č. 5.4/1 Trendový vývoj obchodní bilance do roku 2009 (v mld. Kč)

Graf č. 5.4/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 5.4/1

Vývoj obchodní bilance pro rok 2009 předpokládáme v přebytku okolo 120 mld. Kč, ale vzhledem k propadu obchodní bilance již v roce 2008 a k současné hospodářské situaci se dá předpovídat propad oproti roku 2008 okolo 10%, tj. ve výši 60 mld. Kč.

6 Mezinárodní srovnání

Světová ekonomika má rostoucí tendence a svět je stále bohatší, ale s tímto trendem se prohlubují rozdíly mezi nejchudšími a nejbohatšími oblastmi. V současné době je nejbohatší zemí světa Lucembursko.

Nejdůležitějším faktorem určujícím úroveň ekonomiky je rozložení obyvatelstva, které je dáno porodností, úmrtností, složením obyvatelstva a úrovní urbanizace. Negativním vlivem, který poškozují ekonomiku země, je migrace obyvatel do jiných zemí, a to především odliv kvalifikovaných pracovníků.

Svou pozornost nyní zaměříme na komparaci ekonomické situace v rámci zemí EU₂₇²⁶ dle jednotlivých makroekonomických ukazatelů. Hlavní důraz dáme na komparaci zemí, které vstoupily do EU v roce 2004. Tyto přistoupivší země nazveme pro naše další srovnání „skupinou“. Srovnání si ukazujeme právě na těchto zemích, protože jsme společně s nimi vstoupili do EU, což se odráží na všech makroekonomických vývojích těchto zemí a úroveň ekonomiky jednotlivých zemí před vstupem do EU byla na velmi podobné úrovni. V průběhu následujících let po vstupu se úroveň i nadále vyrovnávala.

²⁶ EU 27 se skládá z následujících zemí:

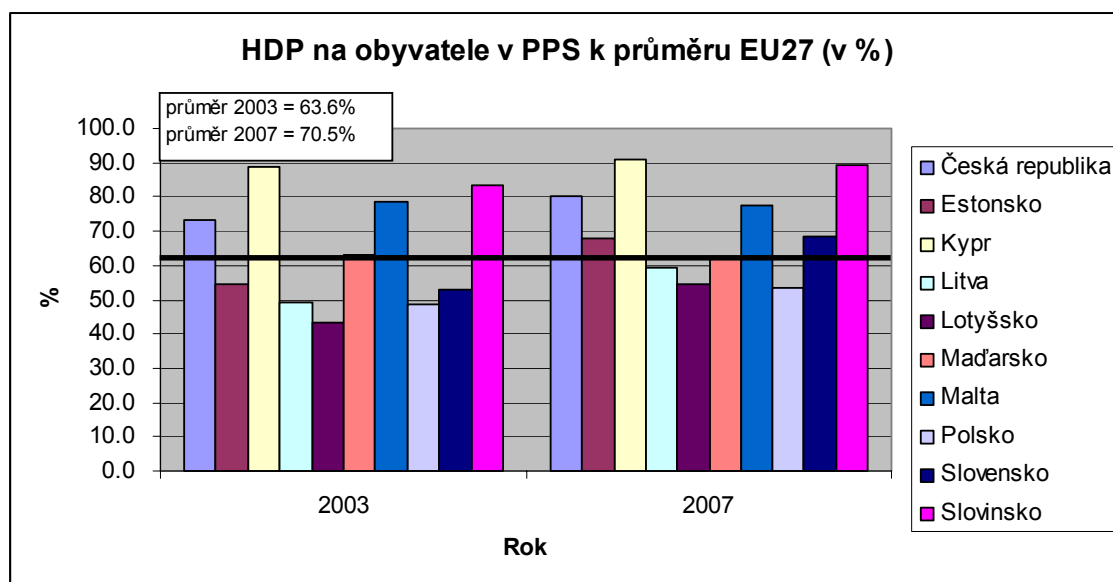
EU 15 Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

1. 5. 2004 Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko,

1. 1. 2007 Bulharsko a Rumunsko

6.1 Ekonomický vývoj

Graf č 6. 1/1 Vývoj HDP na obyvatele podle standardu kupní síly, (EU 27 = 100) v roce 2003 a 2007 (v %)

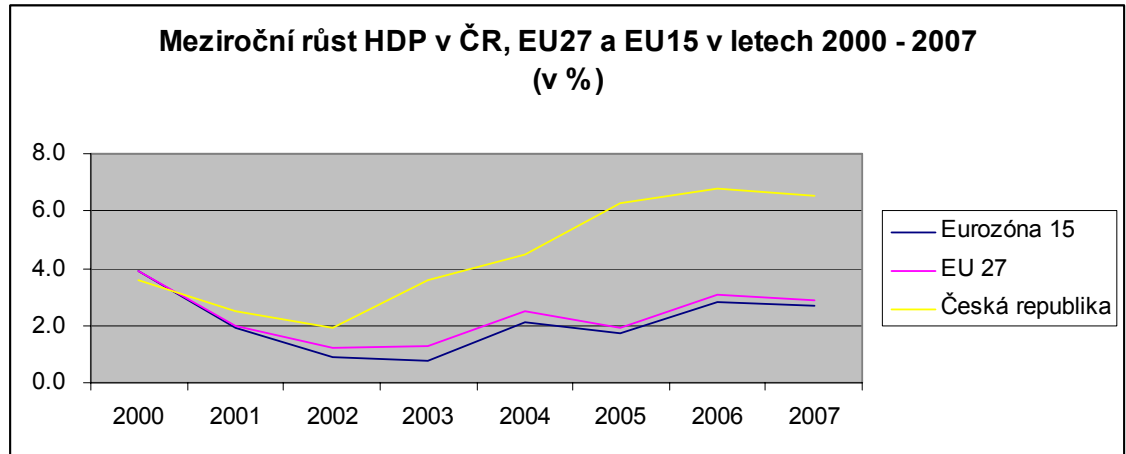
Graf č. 6.1/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.1/1

Roku 2004 vstoupila do EU skupina 10 zemí, která měla z ekonomického pohledu charakter nesourodé skupiny. Značné rozdíly mezi vyspělostí jednotlivých zemí jsou patrné z grafu 6.1/1, kdy porovnáváme úroveň HDP na obyvatele před vstupem do EU s úrovní ekonomiky v roce 2007, tedy s hladinou po tříleté existenci v EU.

Nejnižší úroveň ekonomiky v roce 2003 mělo Lotyšsko se 43,3% a naopak nejvyšší ekonomická vyspělost byla na Kypru 88,9%. Mezi Lotyšskem a Kyprem byl tedy značný rozdíl ve výši 45%. Česká ekonomika před vstupem do EU byla na úrovni 73,4%, tedy vyšší než tehdejší průměr (63,6%) nově vstupujících zemí do EU. V celkovém pořadí těchto 10 zemí stála na 4. místě.

Podíváme-li se na úroveň vyspělosti ekonomik v roce 2007, docházíme k závěru, že úroveň ekonomik 10 posuzovaných zemí se vyrovnala a snížily se rozdíly. Nejvýkonnější ekonomikou nadále zůstává Kypr s 90,7% a na nejnižší úrovni je Polsko s 53,4%. Rozdíl tedy činí 37,3% oproti 45% v roce 2003. Česká ekonomika se posunula na 3. místo s 80,2% a nadále zůstává nad průměrem, který v roce 2007 činil 70,5%.

Graf č. 6. 1/2 Meziroční míra růstu reálného HDP v ČR, EU27 a EU15 v letech 2000 – 2007 (v %)

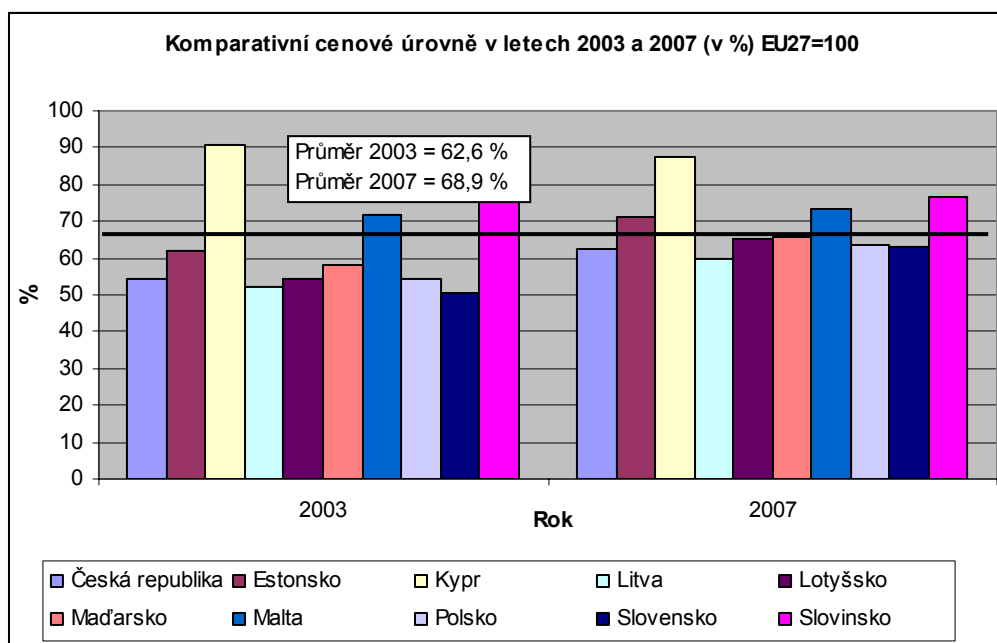

Graf č. 6.1/2 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.1/2

Tempo ekonomického růstu České republiky v porovnání s EU je vyjádřeno v grafu 6.1/2. Z grafického zobrazení je patrné, že vývoj nověpřistoupivších 10 zemí oživilo vývoj ekonomiky celé EU, kde ekonomika původních zemí je již několik let na stabilní úrovni. Zlepšení pozice české ekonomiky po vstupu do EU je patrné 30% zvýšením meziročního růstu v roce 2004, a to z úrovně 4,5% na 6,3% v roce 2005. K dalšímu oživení dochází i v roce 2006, které se projevilo i ve vývoji ekonomiky v EU15.

6.2 Cenový vývoj

Graf č. 6. 2/1 Komparativní cenové úrovně v letech 2003 a 2007 (v %)

Graf č. 6.2/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.2/1

Graf č. 6. 2/1 zobrazuje komparativní cenovou úroveň, která představuje „poměr mezi paritou kupní síly a tržním směnným kurzem počítaná z konečné spotřeby domácností (zahrnující nepřímé daně) a zveřejňovaná Eurostatem v zásadě ukazuje, zda je určitá země proti průměru EU „dražší“ či „levnější“.“²⁷

Nadále zůstáváme u porovnávání 10 zemí, které vstoupily do EU v roce 2004. Nejdražší zemí v roce 2003 byl Kypr s 90,9% a naopak nejlevněji bylo na Slovensku 50,7%. Dochází k velké diferenciaci na úrovni 40,2% mezi nejdražším a nejlevnějším státem. Česká republika v porovnání s průměrem skupiny se jeví jako levnější ve výši 54,5% oproti průměru 62,6%.

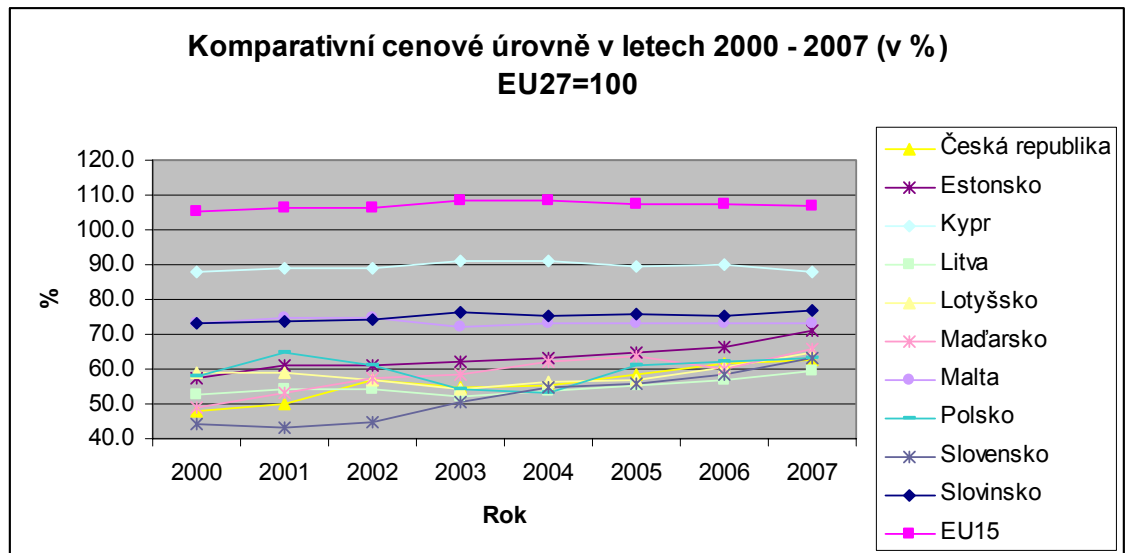
V průběhu následujících 3 let dochází ke stabilizaci cenových hladin ve sledované skupině, kdy rozdíl mezi nejdražší zemí – Kyprem (87,7%) a nejlevnější – Litvou (59,7%) je ve výši 28%. Česká cenová úroveň je o 6,2% pod průměrem sledované skupiny.

V těchto letech se nejvíce měnila cenová hladina na Slovensku, a to ve výši 12,3%. V České republice tato diferenciacie činila 8,1%, ale jedná se o údaj ovlivněný

²⁷ <http://www.czso.cz/>

změnou směnného kurzu české koruny v tomto období. Naopak na Kypru se projevil pokles cenové hladiny o 3,2%.

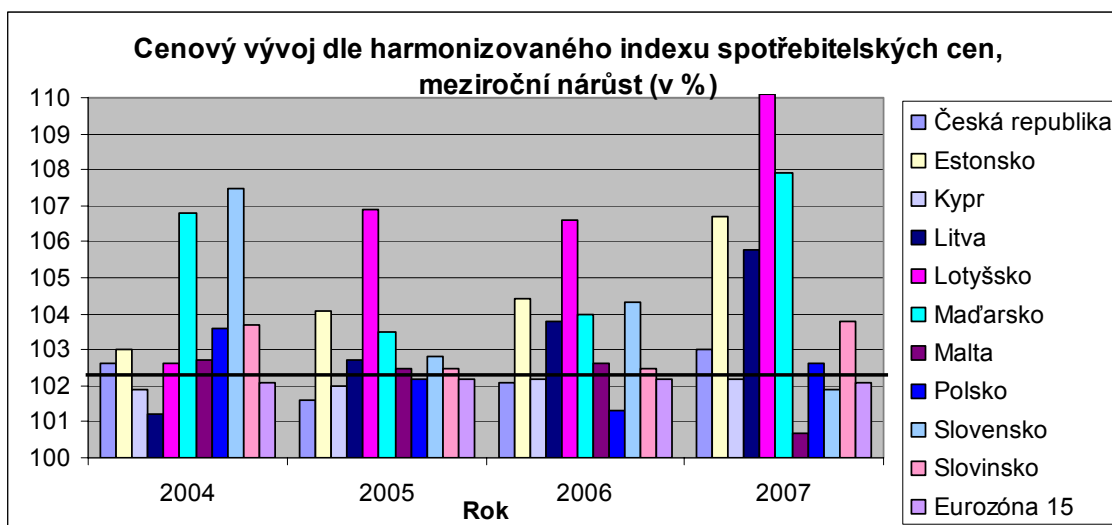
Graf č. 6. 2/2 Komparativní cenové úrovně v letech 2000 - 2007 v porovnání s EU₁₅ (v %)

Graf č. 6.2/2 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.2/2

V grafickém vyjádření 6.2/2 jsou zobrazeny cenové hladiny v zemích EU₁₅ v letech 2000 – 2007, které jsou ve stabilní úrovni. Naopak na sledovaných 10ti zemích můžeme vidět tendence k vyrovnání cenové hladiny celé skupiny. Tento jev se dá zhodnotit jako kladný dopad ucelování skupiny v Evropské unii.

Graf č. 6. 2/3 Cenový vývoj v letech 2004 - 2007 v porovnání s EU₁₅ (v %)

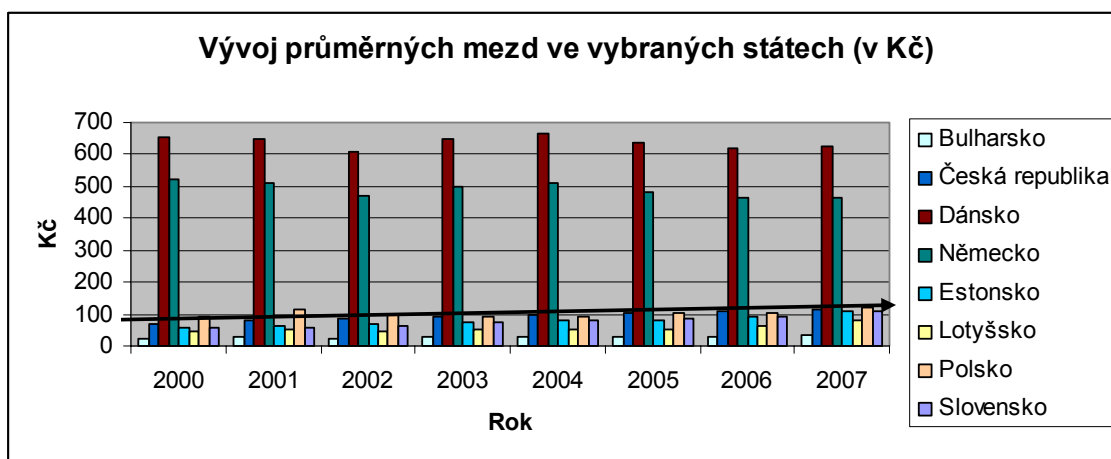
Graf č. 6.2/3 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.2/3

V Maastrichtské smlouvě byla ujednána cenová stabilita, kterou je myšlena přiměřená úroveň meziroční míry inflace. Měření se provádí harmonizovaným indexem spotřebitelských cen, který stanovuje průměrnou úroveň inflace ve 3 členských zemích s nejnižší mírou inflace. Z grafického záznamu 6.2/3 je nutné konstatovat, že ani jedna země z posuzované skupiny toto kritérium nesplnila. V roce 2007 dochází k velkému nárůstu inflace v Estonsku, Litvě, Lotyšsku a Maďarsku, což je způsobeno nárůstem cen potravin. S velmi vysokou inflací se po vstupu do EU potýkalo Slovensko, které se teprve v roce 2007 dostává k ujednané hranici inflace. Česká republika v porovnání s ostatními členy je na stabilní úrovni po celé sledované období s nízkou mírou inflace. Polsko patří k zemím s nejnižší mírou inflace, podle nichž se stanovuje konvergenční kritérium cenové stability.

6.3 Trh práce

Nejprve zaměříme naši pozornost na porovnání mzdového ohodnocení zaměstnanců vybraných států.

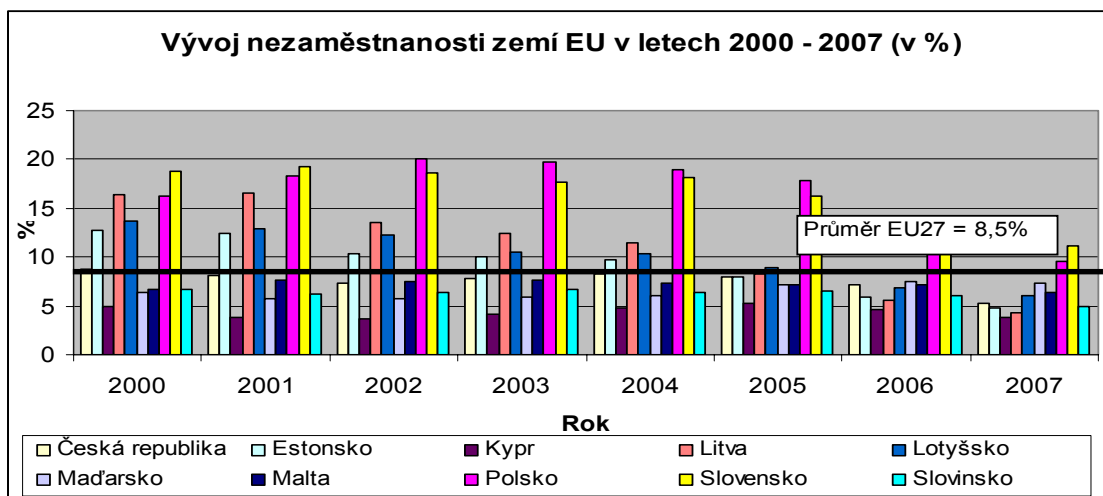
Graf č 6. 3/1 Vývoj průměrných hodinových mezd ve vybraných státech 2000 - 2007 (v Kč)

Graf č. 6.3/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.3/1

Graf 6.3/1 zobrazuje vývoj mezd očištěných od vlivu inflace. V České republice se mzdy navýšily o 41% v průběhu 7 let. Jen o málo nižší nárůst proběhl v Maďarsku avšak vývoj narušila hospodářská krize v roce 2007. K nejrychlejšímu nárůstu mezd došlo v pobaltských státech, kde například v Lotyšsku byl nárůst o 86% a v Estonsku o 74%. Trend v EU27 je okolo 8% za sledované období. Je zřejmé, že mzdy v ČR ve sledovaném období jsou výrazně nižší než v zemích západní Evropy a naopak nejnižší mzdy byly v Bulharsku.

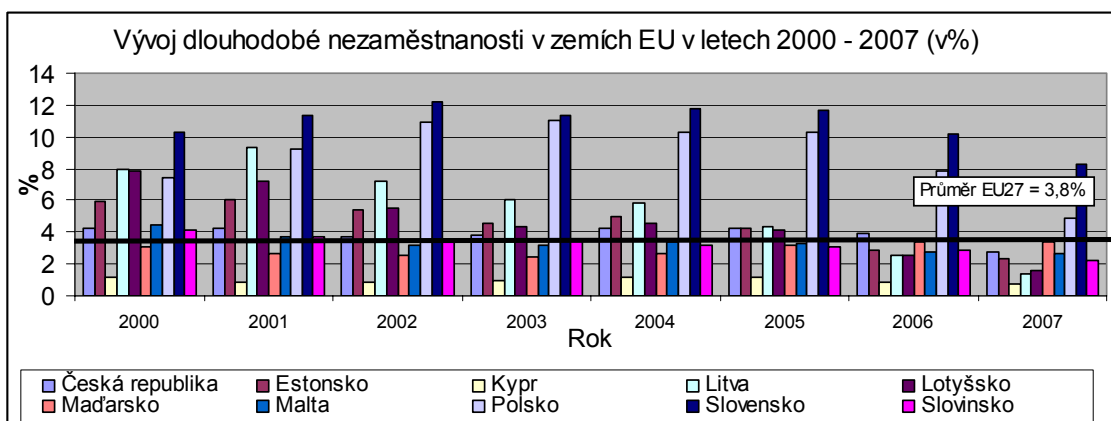
Graf č. 6. 3/2 Vývoj nezaměstnanosti zemí EU v letech 2000 - 2007 (v %)

Graf č. 6.3/2 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.3/2

Vývoj nezaměstnanosti je v České republice v porovnání s ostatními státy ze sledované skupiny na nižší úrovni než je průměr EU27. Nejvyšší nezaměstnanost je v Polsku a na Slovensku, kde se průměrná nezaměstnanost ve sledovaném období pohybuje na úrovni kolem 17%, avšak v minulém roce došlo i v těchto státech k poklesu nezaměstnanosti.

Graf č. 6. 3/3 Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti zemí EU v letech 2000 - 2007 (v %)

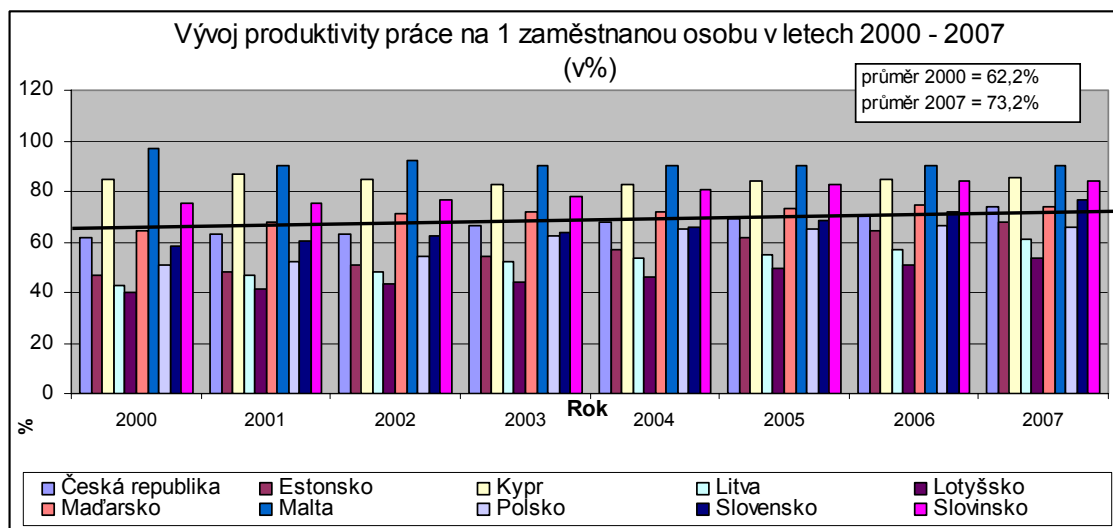

Graf č. 6.3/3 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.3/3

Z hlediska dlouhodobé nezaměstnanosti je Česká republika lehce nad průměrem EU27 jak je zobrazeno v grafu 6.3/3. Nejvyšší míra dlouhodobé nezaměstnanosti je

v Polsku a na Slovensku, kde se v průměru pohybuje okolo 10%, ale v roce 2007 dochází ke snížení.

Graf č 6. 3/4 Vývoj produktivity práce na 1 zaměstnanou osobu v EU v letech 2000 - 2007 (v %)

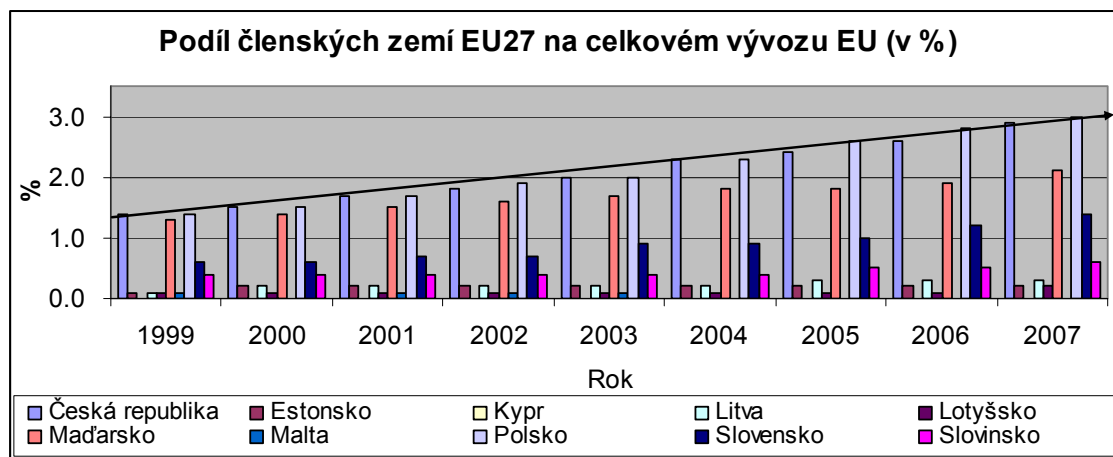
Graf č. 6.3/4 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.3/4

V grafu 6.3/4 porovnááme produktivitu práce, která je vzhledem k vývojovému stupni méně produktivní než je průměr EU27. Nejnížší produktivita práce ve sledovaném období byla v Lotyšsku, kde se v roce 2000 pohybovala na úrovni 40,1% a v roce 2007 ve výši 53,6%. Naopak nejvyšší produktivita práce byla na Maltě, a to v rozmezí 96,8% v roce 2000 a 89,9% v roce 2007. Česká republika se pohybuje lehce pod průměrem sledovaných zemí, který byl v roce 2000 na úrovni 62,2% a 73,2% v roce 2007. Největší nárůst v produktivitě od vstupu do EU a rokem 2007 se projevil v Estonsku a na Slovensku na úrovni okolo 11%.

Nejvyšší produktivity v rámci EU dosahuje Lucembursko s průměrnou produktivitou práce okolo 170%. Tento nadprůměrný výkon je vyvolán specifickým profilem ekonomiky, kde největší část HDP tvoří finanční služby. V Lucembursku má své sídlo mnoho investičních fondů a společností, které operují mimo zemi, přesto je pro ně výhodné využít daňových podmínek v Lucembursku.

6.4 Mezinárodní trh

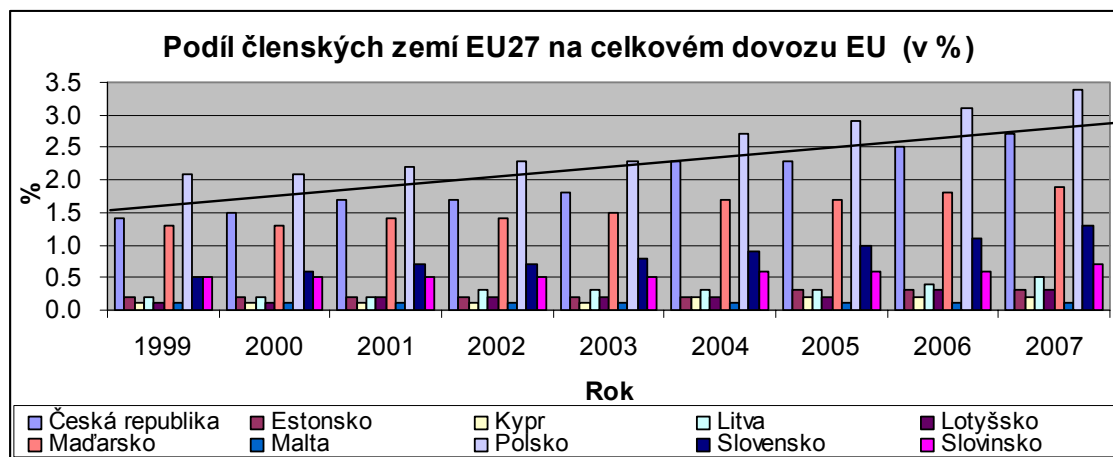
Graf č 6. 4/1 Podíl členských zemí EU27 na celkovém vývozu EU v letech 2000 - 2007 (v %). EU27=100%.

Graf č. 6.4/1 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.4/1

V grafu 6.4/1 je porovnáván podíl členských zemí EU na celkovém vývozu. Česká republika měla v průběhu let rostoucí tendence. V porovnávané skupině dosahuje ČR společně s Polskem nejlepších výsledků. V průměru se podílí 2,1% na celkovém vývozu. Pokud by se do srovnávání zařadily všechny země EU27, tak největší podíl mělo Německo s průměrem 22,3% na celkovém vývozu.

Graf č 6. 4/2 Podíl členských zemí EU27 na celkovém dovozu EU v letech 2000 - 2007 (v %). EU27=100%.

Graf č. 6.4/2 je grafickým znázorněním tabulky č. 6.4/2

Podíl členských zemí EU27 na celkovém dovozu je zobrazen v grafu 6.4/2. Opět je vidět růstová tendence v průběhu let. Česká republika se podílí v průměru 2%

na celkovém dovozu. Je tedy patrné, že vývoz převyšuje dovoz. V porovnání se sledovanou skupinou je ČR společně s Polskem na nejvyšší úrovni. Ve srovnání celé EU27 má nejvyšší podíl Německo v průměrné výši 19,4%.

7 Závěr

V posledních dvou desetiletích prošla Česká ekonomika velkými strukturálními změnami, kdy došlo k přerodu ekonomiky z centrálně plánované na tržní. Tento proces nebyl nikterak lehký a byl provázen mnoha výkyvy, které se promítly na vývoji makroekonomických ukazatelů. Toto období provázelo mnoho politických rozhodnutí, která z dnešního pohledu nemusela být vždy nejlepšími.

V letech 1996 - 2008 prošla česká ekonomika recesí a dvěma fázemi oživení, a po vstupu do Evropské unie docházelo k přibližování ekonomické úrovně České republiky k úrovni EU. V porovnání makroekonomických agregátů v rámci EU27 si ČR vybudovala velmi dobré postavení. Ve srovnání ekonomického vývoje EU15 měla česká ekonomika jisté nedostatky.

V současné době ovlivňuje českou ekonomiku světová krize, která se odráží na vývoji všech makroekonomických ukazatelů. Vývoj ekonomiky z krátkodobého hlediska je velmi těžko odhadnutelný, protože každým dnem dochází k velkým změnám a převratům.

Budoucí vývoj české ekonomiky bude závislý na vývoji světové a Evropské ekonomiky, protože Česká republika je malý stát s otevřenou ekonomikou s relativně vysokou závislostí na zahraničním obchodě a přílivu zahraničních investic. Cílem do budoucích let bude pro ČR rozšíření a udržení pozice v rámci EU27. Výroba by se měla specializovat na produkci zboží s vyšší přidanou hodnotou.

8 Seznam odborné literatury

SCHILLER, R.B. *Makroekonomie*. Vydání první. Brno: Computer Press 2004. ISBN 80-251-0169-X.

PAVELKA, T. *Makroekonomie základní kurz*. Vydání třetí. Praha: Melandrium 2007. ISBN 80-86175-58-4.

PEARCE, W. D. a kol. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Vydání druhé. Praha: Victoria publishing 1995. ISBN: 80-85605-42-2.

SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Vydání první. Praha: Linde 2002. ISBN 80-86131-32-7.

ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. Vydání první. Praha: C.H.Beck 2006. ISBN 80-7179-922-X.

POTŮČEK, M. a kol. *Vize rozvoje České republiky do roku 2015*. Vydání první. Praha: Gutenberg 2001. ISBN 80-86349-02-0.

CAHLÍK, T., MARKOVÁ, J. *Ekonomika České republiky v novém prostoru Evropské unie*. Vydání první. Praha: G plus C 2004. ISBN 80-86103-75-7.

WOKOUN, R., ČERVENÝ, M. a kol. *Ekonomika v prostoru svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR*. Vydání první. Praha: Linde Praha a.s. 2008. ISBN 978-80-7201-698-3.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

<http://www.czso.cz/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/makro_pre.html

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

<http://www.mpsv.cz/cs/1>

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

<http://www.vupsv.cz>

EUROSTAT

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

9 Přílohy

- Příloha č. 1 Trendový vývoj HDP v roce 2009 (v %)
 Příloha č. 2 Trendový vývoj inflace v roce 2009 (v %)
 Příloha č. 3 Trendový vývoj nezaměstnanosti v roce 2009 (v %)
 Příloha č. 4 Trendový vývoj obchodní bilance v roce 2009 (v %)
 Příloha č. 5 HDP na obyvatele v PPS k průměru EU27 (v %)
 Příloha č. 6 Meziroční míra růstu reálného HDP v ČR, EU27 a EU15 v letech 2000–2007 (v %)
 Příloha č. 7 Komparativní cenové úrovně v letech 2000 - 2007 (v %) EU27=100
 Příloha č. 8 Cenový vývoj dle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen, meziroční nárůst (v %)
 Příloha č. 8 Vývoj průměrných mezd ve vybraných státech (v Kč)
 Příloha č. 9 Vývoj nezaměstnanosti zemí EU v letech 2000 - 2007 (v %)
 Příloha č. 10 Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU v letech 2000 - 2007 (v%)
 Příloha č. 11 Vývoj produktivity práce na 1 zaměstnanou osobu v letech 2000 - 2007 (v%)
 Příloha č. 12 Podíl členských zemí EU27 na celkovém vývozu EU (v %)
 Příloha č. 13 Podíl členských zemí EU27 na celkovém dovozu EU (v %)

- Příloha č. 1 Trendový vývoj HDP v roce 2009 (v %)

Tabulka 5.1/1

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	4. čtvrtletí 2008
4.0	-0.7	-0.8	1.3	3.6	2.5	1.9	3.6	4.5	6.3	6.8	6.0	0.7

Zdroj: Český statistický úřad

- Příloha č. 2 Trendový vývoj inflace v roce 2009 (v %)

Tabulka 5.2/1

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Inflace	8.8	8.5	10.7	2.1	3.9	4.7	1.8	0.1	2.8	1.9	2.5	2.8	6.3

Zdroj: Český statistický úřad

- Příloha č. 3 Trendový vývoj nezaměstnanosti v roce 2009 (v %)

Tabulka 5.3/1

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nezaměst.	3.9	4.8	6.5	8.7	8.8	8.1	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3	4.4

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 4 Trendový vývoj obchodní bilance v roce 2009 (v %)
Tabulka 5.3/2

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
1996	601.7	754.7	-153.0
1997	709.3	859.7	-150.4
1998	834.2	914.5	-80.3
1999	908.8	973.2	-64.4
2000	1121.1	1241.9	-120.8
2001	1269.6	1386.3	-116.7
2002	1254.9	1325.7	-70.8
2003	1370.9	1440.7	-69.8
2004	1722.7	1749.1	-26.4
2005	1868.6	1830.0	38.6
2006	2144.6	2104.8	39.8
2007	2479.2	2391.3	87.9
2008	2465.4	2396.6	68.8

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 5 HDP na obyvatele v PPS k průměru EU27 (v %)
Tabulka 6.1/1

Země	2003	2004	2005	2006	2007	Dif.
EU 27	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
EU 25	104.4	104.2	104.1	103.9	103.7	
Eurozóna 15	111.5	110.4	110.4	110.0	109.6	
Belgie	122.9	120.7	119.4	118.5	118.2	
Bulharsko	32.5	33.7	34.5	36.5	37.3	
Česká republika	73.4	75.1	75.9	77.4	80.2	6.8
Dánsko	124.1	125.7	123.6	122.9	120.1	
Estonsko	54.4	57.2	61.1	65.3	68.0	13.6
Finsko	113.0	116.3	114.3	114.9	115.9	
Francie	111.8	110.1	110.8	109.5	109.2	
Irsko	140.5	142.0	144.1	147.4	150.4	
Itálie	110.7	106.7	104.7	103.5	101.5	
Kypr	88.9	90.3	90.9	90.3	90.7	1.8
Litva	49.1	50.5	52.9	55.5	59.5	10.4
Lotyšsko	43.3	45.7	48.6	52.6	54.7	11.4
Lucembursko	247.7	253.4	254.1	267.1	266.5	
Maďarsko	63.2	63.1	63.2	63.6	62.6	-0.6
Malta	78.4	77.2	78.2	76.9	77.8	-0.6
Německo	116.5	116.4	116.9	115.8	114.8	
Nizozemsko	129.3	129.2	130.8	130.9	131.0	
Polsko	48.9	50.6	51.3	52.3	53.4	4.5
Portugalsko	76.7	74.6	76.9	76.4	76.2	
Rakousko	126.8	126.8	124.8	124.3	124.0	
Rumunsko	31.3	34.1	35.0	38.4	42.2	
Řecko	92.1	94.0	92.8	94.1	94.9	
Slovensko	52.9	54.4	57.5	63.6	68.5	15.6
Slovinsko	83.4	86.4	87.4	87.7	89.3	5.9

Spojené království	121.8	123.5	121.8	120.4	119.2
Španělsko	101.0	101.0	102.0	104.1	105.5
Švédsko	122.6	124.8	120.3	121.5	122.2

Pramen: Eurostat, 26/01/2009

Příloha č. 6 Meziroční míra růstu reálného HDP v ČR, EU27 a EU15 v letech 2000–2007 (v %)

Tabulka 6.1/2

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	average
EU 27	3.9	2.0	1.2	1.3	2.5	1.9	3.1	2.9	
Eurozóna 15	3.9	1.9	0.9	0.8	2.1	1.7	2.8	2.7	
v tom:									
Belgie	3.7	0.8	1.5	1.0	3.0	1.7	2.8	2.8	
Bulharsko	5.4	4.1	4.5	5.0	6.6	6.2	6.3	6.2	
Česká republika	3.6	2.5	1.9	3.6	4.5	6.3	6.8	6.5	4.5
Dánsko	3.5	0.7	0.5	0.4	2.3	2.5	3.9	1.8	
Estonsko	9.6	7.7	8.0	7.2	8.3	10.2	11.2	7.1	8.7
Finsko	5.0	2.6	1.6	1.8	3.7	2.8	4.9	4.5	
Francie	3.9	1.9	1.0	1.1	2.5	1.9	2.2	2.2	
Irsko	9.4	6.1	6.6	4.5	4.4	6.0	5.7	5.3	
Itálie	3.7	1.8	0.5	0.0	1.5	0.6	1.8	1.5	
Kypr	5.0	4.0	2.1	1.9	4.2	3.9	4.1	4.4	3.7
Litva	4.1	6.6	6.9	10.3	7.3	7.9	7.7	8.8	7.5
Lotyšsko	6.9	8.0	6.5	7.2	8.7	10.6	12.2	10.3	8.8
Lucembursko	8.4	2.5	4.1	2.1	4.9	5.0	6.1	4.5	
Maďarsko	5.2	4.1	4.4	4.2	4.8	4.1	3.9	1.3	4.0
Malta	.	-1.6	2.6	-0.3	0.6	3.2	3.4	3.8	1.7
Německo	3.2	1.2	0.0	-0.2	1.1	0.8	2.9	2.5	
Nizozemsko	3.9	1.9	0.1	0.3	2.2	1.5	3.0	3.5	
Polsko	4.3	1.2	1.4	3.9	5.3	3.6	6.2	6.5	4.1
Portugalsko	3.9	2.0	0.8	-0.8	1.5	0.9	1.4	1.7	
Rakousko	3.7	0.5	1.6	0.8	2.5	2.9	3.4	3.1	
Rumunsko	2.1	5.7	5.1	5.2	8.5	4.2	7.9	6.0	
Řecko	4.5	4.5	3.9	5.0	4.6	3.8	4.2	4.0	
Slovensko	1.4	3.4	4.8	4.8	5.2	6.6	8.5	10.4	5.6
Slovinsko	4.1	3.1	3.7	2.8	4.4	4.1	5.7	6.1	4.3
Spojené království	3.8	2.4	2.1	2.8	3.3	1.8	2.9	3.1	
Španělsko	5.0	3.6	2.7	3.1	3.3	3.6	3.9	3.8	
Švédsko	4.4	1.1	2.4	1.9	4.1	3.3	4.1	2.7	

Pramen / Source: Eurostat, 25/08/2008

Příloha č. 7 Komparativní cenové úrovně v letech 2000 - 2007 (v %) EU27=100
Tabulka 6.2/2

Země/Countries	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Dif.
EU 27	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
EU15	105.5	106.2	106.4	108.4	108.2	107.4	107.4	107.0	
EA 13	100.5	101.0	101.1	103.5	103.6	102.5	102.5	102.0	
v tom:									
Belgie	102.0	103.2	101.5	106.5	¹⁾ 106.7	106.0	106.2	105.4	
Bulharsko	38.7	41.0	40.8	40.7	42.0	43.1	44.8	46.0	
Česká republika	48.1	50.0	57.1	54.5	55.4	58.4	61.5	62.6	8.1
Dánsko	130.3	135.2	133.8	141.1	^{139.6}	139.6	139.2	136.9	
Estonsko	57.3	61.1	60.8	62.0	63.0	64.6	66.5	71.3	9.3
Finsko	120.9	124.8	123.9	126.6	^{123.8}	123.3	121.7	121.4	
Francie	105.9	104.1	103.5	110.0	¹⁾ 109.9	107.4	107.3	106.7	
Irsko	114.9	119.3	125.2	126.4	^{125.9}	124.8	124.9	126.0	
Itálie	97.5	99.7	102.7	103.6	^{104.9}	104.0	104.1	102.9	
Kypr	88.1	88.9	89.1	90.9	91.2	89.7	90.1	87.7	-3.2
Litva	52.7	54.1	54.2	52.3	53.5	55.1	56.6	59.7	7.4
Lotyšsko	58.8	59.0	57.0	54.4	56.1	57.1	60.6	65.0	10.6
Lucembursko	101.5	103.5	102.1	103.2	^{103.0}	102.7	103.2	105.1	
Maďarsko	49.2	52.9	57.4	58.2	62.0	63.5	60.0	65.7	7.5
Malta	73.3	74.8	74.6	72.0	73.2	73.1	73.4	73.2	1.2
Německo	106.6	107.0	106.6	106.1	^{104.7}	103.7	103.3	103.2	
Nizozemsko	100.0	103.0	102.9	107.8	^{106.1}	104.5	103.9	103.1	
Polsko	57.9	64.8	61.2	54.4	53.2	61.3	62.1	63.4	9.0
Portugalsko	83.0	84.4	86.3	86.0	^{87.4}	85.3	85.7	84.6	
Rakousko	101.9	104.8	103.4	103.3	^{103.3}	101.9	101.2	100.0	
Rumunsko	42.5	41.7	43.0	43.4	43.3	54.3	57.0	64.7	
Řecko	84.8	82.3	80.2	85.9	^{87.6}	88.4	89.1	88.6	
Slovensko	44.4	43.4	44.8	50.7	54.9	55.8	58.3	63.0	12.3
Slovinsko	72.9	73.9	74.4	76.2	75.5	75.8	75.3	76.9	0.7
Spojené království	120.0	116.8	117.1	107.8	^{108.5}	110.2	110.8	112.3	
Španělsko	85.0	85.4	84.6	88.3	^{91.0}	92.0	93.3	93.0	
Švédsko	127.6	119.9	121.7	123.5	^{121.4}	117.9	117.5	116.4	

Pramen: Eurostat

Příloha č. 8 Cenový vývoj dle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen, meziroční nárůst (v %)

Tabulka 6.2/3

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU 27	103.5	103.2	102.5	102.1	102.3	102.3	102.3	104.4
Eurozóna 15	102.2	102.4	102.3	102.1	102.1	102.2	102.2	102.1
v tom:								
Česká republika	103.9	104.5	101.4	99.9	102.6	101.6	102.1	103
Estonsko	103.9	105.6	103.6	101.4	103	104.1	104.4	106.7
Kypr	104.9	102	102.8	104	101.9	102	102.2	102.2
Litva	101.1	101.6	100.3	98.9	101.2	102.7	103.8	105.8
Lotyšsko	102.6	102.5	102	102.9	102.6	106.9	106.6	110.1
Maďarsko	110	109.1	105.2	104.7	106.8	103.5	104	107.9
Malta	103	102.5	102.6	101.9	102.7	102.5	102.6	100.7
Polsko	110.1	105.3	101.9	100.7	103.6	102.2	101.3	102.6
Slovensko	112.2	107.2	103.5	108.4	107.5	102.8	104.3	101.9
Slovinsko	108.9	108.6	107.5	105.7	103.7	102.5	102.5	103.8

Pramen / Source: Eurostat, 18/09/2008

Příloha č. 8 Vývoj průměrných mezd ve vybraných státech (v Kč)

Tabulka 6.3/1

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Belgie	449	452	424	445	457	442	431	436
Bulharsko	25	26	25	27	29	29	30	35
Česká republika	71	81	87	92	98	102	109	117
Dánsko	655	650	609	647	666	636	619	626
Německo	521	511	473	501	508	480	463	462
Estonsko	60	65	66	75	80	82	92	108
Irsko	507	527	499	544	573	558	555	571
Řecko	230	228	221	240	259	245	252	261
Španělsko	271	272	258	278	289	279	276	281
Francie	470	468	436	460	474	457	451	458
Itálie	346	343	320	343	350	341	333	333
Kypr	309	312	298	322	341	334	333	346
Lotyšsko	48	50	47	49	52	54	63	80
Litva	56	56	55	59	61	63	71	85
Lucembursko	520	521	489	524	539	524	512	519
Maďarsko	62	70	77	82	90	92	90	102
Nizozemsko	463	467	440	467	479	460	444	451
Rakousko	402	398	370	389	385	370	360	364
Polsko	89	112	98	92	93	101	105	118
Portugalsko	169	170	162	171	178	170	164	166
Rumunsko	30	33	32	34	37	45	52	66
Slovinsko	170	173	157	170	178	175	178	185
Slovensko	59	60	64	74	83	87	92	107
Finsko	439	448	425	460	475	466	454	459
Švédsko	533	488	462	496	512	486	478	482
Spojené království	587	581	543	527	574	549	544	559

Zdroj: SES 2002, LCI, vlastní výpočty ČSU

Příloha č. 9 Vývoj nezaměstnanosti zemí EU v letech 2000 - 2007 (v %)
 Tabulka 6.3/2

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU 27	8.7	8.5	8.9	9.0	9.0	8.9	8.2	7.1
Eurozóna 15	8.3	7.8	8.2	8.6	8.8	8.9	8.2	7.4
v tom:								
Belgie	6.9	6.6	7.5	8.2	8.4	8.5	8.3	7.5
Bulharsko	16.4	19.5	18.2	13.7	12.1	10.1	9.0	6.9
Česká republika	8.8	8.1	7.3	7.8	8.3	7.9	7.2	5.3
Dánsko	4.3	4.5	4.6	5.4	5.5	4.8	3.9	3.8
Estonsko	12.8	12.4	10.3	10.0	9.7	7.9	5.9	4.7
Finsko	9.8	9.1	9.1	9.0	8.8	8.4	7.7	6.9
Francie	9.0	8.3	8.6	9.0	9.3	9.2	9.2	8.3
Irsko	4.3	4.0	4.5	4.7	4.5	4.4	4.5	4.6
Itálie	10.1	9.1	8.6	8.5	8.1	7.7	6.8	6.1
Kypr	4.9	3.8	3.6	4.1	4.7	5.3	4.6	3.9
Litva	16.4	16.5	13.5	12.5	11.4	8.3	5.6	4.3
Lotyšsko	13.7	12.9	12.2	10.5	10.4	8.9	6.8	6.0
Lucembursko	2.2	1.9	2.6	3.8	5.0	4.6	4.6	4.1
Maďarsko	6.4	5.7	5.8	5.9	6.1	7.2	7.5	7.4
Malta	6.7	7.6	7.5	7.6	7.4	7.2	7.1	6.4
Německo	7.5	7.6	8.4	9.3	9.8	10.7	9.8	8.4
Nizozemsko	2.8	2.2	2.8	3.7	4.6	4.7	3.9	3.2
Polsko	16.2	18.3	20.0	19.7	19.0	17.8	13.9	9.6
Portugalsko	3.9	4.0	5.0	6.3	6.7	7.6	7.7	8.0
Rakousko	3.6	3.6	4.2	4.3	4.8	5.2	4.8	4.4
Rumunsko	7.3	6.8	8.6	7.0	8.1	7.2	7.3	6.4
Řecko	11.2	10.7	10.3	9.7	10.5	9.9	8.9	8.3
Slovensko	18.8	19.3	18.7	17.6	18.2	16.3	13.4	11.1
Slovinsko	6.7	6.2	6.3	6.7	6.3	6.5	6.0	4.9
Spojené království	5.4	5.0	5.1	5.0	4.7	4.8	5.4	5.3
Španělsko	11.1	10.3	11.1	11.1	10.6	9.2	8.5	8.3
Švédsko	5.6	4.9	4.9	5.6	6.3	7.4	7.0	6.1

Pramen / Source: Eurostat, 21/08/2008

Příloha č. 10 Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU v letech 2000 - 2007
(v%)

Tabulka 6.3/3

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU 27	4.0	3.9	4.0	4.1	4.2	.	3.7	3.0
EU 25	3.9	3.8	3.9	4.0	4.1	.	3.7	3.0
Eurozóna 15	4.0	3.6	3.6	3.9	4.0	3.9	3.7	3.2
v tom:								
Belgie	3.7	3.2	3.7	3.7	4.1	4.4	4.2	3.8
Bulharsko	9.4	12.1	12.0	9.0	7.2	6.0	5.0	4.1
Česká republika	4.2	4.2	3.7	3.8	4.2	4.2	3.9	2.8
Dánsko	0.9	0.9	0.9	1.1	1.2	1.1	0.8	0.6
Estonsko	5.9	6.0	5.4	4.6	5.0	4.2	2.9	2.3
Finsko	2.8	2.5	2.3	2.3	2.1	2.2	1.9	1.6
Francie	3.5	2.9	3.0	3.5	3.8	3.8	3.9	3.3
Irsko	1.6	1.3	1.4	1.6	1.6	1.5	1.4	1.4
Itálie	6.3	5.7	5.1	4.9	4.0	3.9	3.4	2.9
Kypr	1.2	0.8	0.8	1.0	1.2	1.2	0.9	0.7
Litva	8.0	9.3	7.2	6.0	5.8	4.3	2.5	1.4
Lotyšsko	7.9	7.2	5.5	4.4	4.6	4.1	2.5	1.6
Lucembursko	0.5	0.5	0.7	1.0	1.0	1.2	1.4	1.2
Maďarsko	3.1	2.6	2.5	2.4	2.7	3.2	3.4	3.4
Malta	4.5	3.7	3.2	3.2	3.4	3.3	2.8	2.7
Německo	3.8	3.8	4.0	4.6	5.5	5.7	5.5	4.7
Nizozemsko	0.8	0.6	0.7	1.0	1.6	1.9	1.7	1.3
Polsko	7.4	9.2	10.9	11.0	10.3	10.3	7.8	4.9
Portugalsko	1.7	1.5	1.8	2.2	3.0	3.7	3.9	3.8
Rakousko	1.0	0.9	1.1	1.1	1.4	1.3	1.3	1.2
Rumunsko	3.8	3.4	4.6	4.3	4.8	4.0	4.2	3.2
Řecko	6.2	5.5	5.3	5.3	5.6	5.1	4.8	4.1
Slovensko	10.3	11.3	12.2	11.4	11.8	11.7	10.2	8.3
Slovinsko	4.1	3.7	3.5	3.5	3.2	3.1	2.9	2.2
Spojené království	1.4	1.3	1.1	1.1	1.0	1.0	1.2	1.3
Španělsko	4.6	3.7	3.7	3.7	3.4	2.2	1.8	1.7
Švédsko	1.4	1.0	1.0	1.0	1.2	.	1.1	0.8

Pramen / Source: Eurostat, 21/08/2008

Příloha č. 11 Vývoj produktivity práce na 1 zaměstnanou osobu v letech 2000 - 2007
(v%)

Tabulka 6.3/4

Země/Countries	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	dif.
EU 27	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
EA 13	113.8	113.0	112.1	111.4	110.4	110.7	110.3	110.3	
v tom:									
Belgie	137.1	133.9	136.6	134.8	¹⁾ 132,2	132.0	131.3	130.2	
Bulharsko	30.4	31.4	33.1	33.5	33.8	34.3	34.8	35.7	
Česká republika	61.9	63.3	63.1	66.6	68.1	68.9	70.4	73.6	5.5
Dánsko	110.6	107.7	108.6	106.4	108.8	109.2	108.3	106.0	
Estonsko	46.5	47.8	50.9	54.5	56.8	61.7	64.2	68.1	11.3
Finsko	114.9	112.8	111.6	109.6	112.8	110.7	112.2	111.9	
Francie	125.2	125.1	125.6	121.8	¹⁾ 120,8	123.6	124.0	124.3	
Irsko	127.2	128.1	133.4	135.4	134.8	133.8	134.7	²⁾ 135,6	
Itálie	126.1	125.6	117.8	115.7	112.2	111.0	108.8	107.9	
Kypr	85.0	86.8	84.6	82.7	82.9	84.2	84.7	85.7	2.8
Litva	42.7	46.9	48.0	51.9	53.3	54.6	57.0	60.7	7.4
Lotyšsko	40.1	41.4	43.1	44.3	46.0	49.2	50.9	53.6	7.6
Lucembursko	176.1	162.5	163.5	166.8	169.8	175.6	183.9	180.3	
Maďarsko	64.7	68.1	71.0	71.9	72.2	73.4	74.5	73.9	1.7
Malta	96.8	90.0	92.1	90.4	90.0	90.1	90.2	89.9	-0.1
Německo	108.1	106.9	106.5	108.8	108.3	107.4	106.9	105.8	
Nizozemsko	114.5	113.4	113.4	111.0	112.4	114.2	113.2	²⁾ 112,7	
Polsko	50.9	52.2	54.1	62.5	65.0	65.3	66.2	65.7	0.7
Portugalsko	68.9	68.0	67.9	68.5	67.2	68.6	68.5	69.9	
Rakousko	121.5	116.2	118.0	118.8	119.0	119.9	119.8	119.9	
Rumunsko	.	.	29.2	31.2	34.4	36.3	²⁾ 39,1	²⁾ 41,0	
Řecko	93.8	97.2	100.4	100.3	101.8	103.5	103.8	104.9	
Slovensko	58.0	60.5	62.6	63.4	65.6	68.8	71.6	76.8	11.2
Slovinsko	75.1	75.5	76.7	78.1	80.9	82.7	83.9	84.3	3.4
Spojené království	108.9	109.8	110.2	110.6	112.2	109.7	109.4	108.8	
Španělsko	103.8	103.3	104.9	103.9	102.2	101.9	102.9	105.0	
Švédsko	113.6	107.7	107.8	110.2	113.5	112.9	113.8	115.3	
Kandidátské/Candidate									
Chorvatsko	³⁾ 53,0	³⁾ 57,9	³⁾ 58,1	³⁾ 60,1	60.9	²⁾ 62,0	²⁾ 64,2	²⁾ 68,4	
Makedonie	
Turecko	²⁾ 53,2	²⁾ 49,1	²⁾ 49,0	²⁾ 49,7	²⁾ 53,9	²⁾ 56,1	²⁾ 59,7	²⁾ 62,4	
Ostatní/Other									
Island	102.9	103.8	104.4	101.4	107.7	108.8	²⁾ 104,2	²⁾ 102,2	
Norsko	138.8	136.7	131.7	135.1	142.6	155.3	158.8	154.7	
Švýcarsko	110.6	107.0	107.5	105.7	105.2	105.2	105.8	²⁾ 108,2	
Japonsko	
Spojené státy	140.2	138.2	138.0	139.7	140.8	143.3	142.9	²⁾ 143,0	
MAX	96.8	90.0	92.1	90.4	90.0	90.1	90.2	89.9	
MIN	40.1	41.4	43.1	44.3	46.0	49.2	50.9	53.6	
Average	62.2	63.3	64.6	66.6	68.1	69.9	71.4	73.2	

Pramen: Eurostat

Příloha č. 12 Podíl členských zemí EU27 na celkovém vývozu EU (v %)
Tabulka 6. 4/1

Země	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	average
EU 27, v tom:										
Belgie	8.7	8.7	8.8	9.1	9.1	9.2	9.3	9.0	9.1	9.0
Bulharsko	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2
Česká republika	1.4	1.5	1.7	1.8	2.0	2.3	2.4	2.6	2.9	2.1
Dánsko	2.2	2.2	2.1	2.2	2.2	2.1	2.2	2.1	2.0	2.1
Estonsko	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Finsko	1.7	1.7	1.6	1.5	1.5	1.4	1.3	1.4	1.4	1.5
Francie	13.1	12.7	12.4	12.0	12.1	11.6	10.7	10.4	9.9	11.7
Irsko	2.9	3.0	3.2	3.2	2.7	2.6	2.5	2.2	2.1	2.7
Itálie	9.2	8.9	8.9	8.6	8.6	8.5	8.3	8.1	8.1	8.6
Kypr	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Litva	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2
Lotyšsko	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1
Lucembursko	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.5	0.5
Maďarsko	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8	1.9	2.1	1.7
Malta	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Německo	21.9	21.4	21.7	21.8	22.5	22.8	22.7	22.5	23.7	22.3
Nizozemsko	11.0	11.4	11.2	10.9	11.0	11.1	11.8	11.7	11.9	11.3
Polsko	1.4	1.5	1.7	1.9	2.0	2.3	2.6	2.8	3.0	2.1
Portugalsko	1.3	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2
Rakousko	3.1	3.0	3.2	3.3	3.4	3.4	3.3	3.1	3.3	3.2
Rumunsko	0.4	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.8	0.6
Řecko	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Slovensko	0.6	0.6	0.7	0.7	0.9	0.9	1.0	1.2	1.4	0.9
Slovinsko	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.6	0.4
Spojené království	10.2	10.2	9.7	9.6	8.4	7.9	8.0	9.0	7.0	8.9
Španělsko	4.7	5.0	5.2	5.2	5.4	5.3	5.1	4.9	4.6	5.0
Švédsko	3.3	3.2	2.7	2.7	2.8	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9
max	21.9	21.4	21.7	21.8	22.5	22.8	22.7	22.5	23.7	

Pramen / Source: Eurostat, 02/11/2008

Příloha č. 13 Podíl členských zemí EU27 na celkovém dovozu EU (v %)
Tabulka 6. 4/2

Země	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
	average									
Belgie	7.7	7.9	8.0	8.5	8.4	8.4	8.6	8.3	8.3	8.2
Bulharsko	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.5	0.3
Česká republika	1.4	1.5	1.7	1.7	1.8	2.3	2.3	2.5	2.7	2.0
Dánsko	2.2	2.1	2.1	2.2	2.0	1.9	2.0	2.0	2.1	2.1
Estonsko	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2
Finsko	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.5	1.5	1.5	1.4
Francie	14.0	14.3	13.9	13.3	13.6	13.2	12.8	12.4	12.1	13.3
Irsko	1.9	2.0	2.1	2.1	1.6	1.6	1.7	1.6	1.6	1.8
Itálie	9.3	9.1	9.2	9.1	9.1	8.9	8.6	8.4	8.1	8.9
Kypr	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
Litva	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.5	0.3
Lotyšsko	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2
Lucembursko	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Maďarsko	1.3	1.3	1.4	1.4	1.5	1.7	1.7	1.8	1.9	1.6
Malta	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Německo	20.2	19.7	19.6	18.9	19.4	19.0	18.8	19.0	19.6	19.4
Nizozemsko	7.6	7.3	7.0	7.1	7.0	6.9	6.8	6.8	7.0	7.1
Polsko	2.1	2.1	2.2	2.3	2.3	2.7	2.9	3.1	3.4	2.6
Portugalsko	2.0	1.9	1.9	1.9	1.8	1.7	1.8	1.7	1.7	1.8
Rakousko	3.8	3.6	3.8	3.7	3.9	4.0	3.8	3.6	3.7	3.8
Rumunsko	0.5	0.5	0.7	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	1.4	0.8
Řecko	1.4	1.4	1.3	1.0	1.3	1.3	1.2	1.2	1.3	1.3
Slovensko	0.5	0.6	0.7	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	1.3	0.8
Slovinsko	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6
Spojené království	11.5	11.3	11.5	12.2	11.0	10.6	10.9	11.4	9.7	11.1
Španělsko	6.1	6.6	6.6	6.7	7.0	7.1	7.0	6.7	6.5	6.7
Švédsko	3.1	3.1	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9
max	20.2	19.7	19.6	18.9	19.4	19.0	18.8	19.0	19.6	

Pramen / Source: Eurostat, 02/11/2008